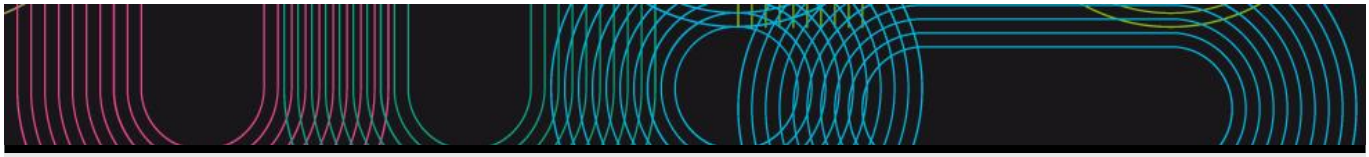

Facultade de Educación e Traballo Social

Grao en Educación Infantil

Materias			
Curso 3			
Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O05G110V01501	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés	1c	6
O05G110V01502	Didáctica da expresión plástica e visual	1c	6
O05G110V01503	Educación física e a súa didáctica na idade infantil	1c	6
O05G110V01504	Expresión musical e a súa didáctica	1c	6
O05G110V01505	Lingua e literatura: Galego	1c	6
O05G110V01507	Lingua e literatura: Español	1c	6
O05G110V01508	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Francés	1c	6
O05G110V01601	Aprendizaxe das ciencias sociais	2c	6
O05G110V01602	Matemáticas para mestres: Educación infantil	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés				
Materia	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés			
Código	O05G110V01501			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Llantada Díaz, María Francisca			
Profesorado	Llantada Díaz, María Francisca			
Correo-e	fanny.llantada@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporciónalle o alumnado en formación unha visión metodolóxica sobre o ensino da lingua inglesa nas aulas de infantil. Esta aproximación levarase a cabo a través de actividades prácticas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela no estudantado.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
C42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
C53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita

D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B7 B9 B11 B12	C42 C43 C51 C53 C61	D1 D3 D4 D8 D11 D12 D14
2. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelo entre os estudantes.	A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B7 B9 B11 B12	C42 C43 C51 C53 C61	D1 D2 D3 D4 D7 D8 D9 D11 D13 D14 D15 D17 D19
3. Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturais e pragmáticas.	A3 A4 A5	B2 B3 B5 B10	C42 C43 C53	D1 D3 D4 D11 D12 D13 D19
4. Diferenciar entre as actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral e comprensión oral) adecuadas ao nivel A1.1 do Marco.	A3 A4 A5		C37 C43	D1 D3 D4 D7 D11 D12 D13 D19

5. Ser capaz de preparar e impartir unha unidade didáctica.	A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B7 B8 B11 B12	C42 C43 C51 C53 C61	D1 D2 D3 D4 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20 D21
6. Ser capaz de levar a cabo distintos tipos de avaliación.	A3 A4 A5	B2 B3 B5 B7 B9 B11 B12	C42 C43 C51 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D7 D8 D13 D14 D15 D19 D21
7. Coñecer o currículo da lingua estranxeira na Educación Infantil.	A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C42 C43 C51 C53 C61	D1 D3 D4 D13 D14 D15 D21
8. Identificar os tipos de actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral e comprensión oral) no ámbito persoal.	A3 A4 A5	B2 B3 B7 B11	C42 C43 C51 C53 C61	D1 D2 D3 D4 D11 D12 D13 D19

Contidos

Tema	
1. O modelo teórico da lingua como comunicación.	1.1. Ensino da lingua inglesa en idades tempranas. 1.2. Competencias lingüísticas, sociolingüísticas e pragmáticas. 1.3. Actividades comunicativas da lingua. 1.4. Áreas de interese ou ámbitos.
2. Enfoque didáctico por tarefas e competencias.	2.1. O enfoque orientado á acción. 2.2. Tarefas de comunicación. 2.3. O contexto do uso da lingua.
3. O currículo de educación infantil	3.1. Obxectivos 3.2. Contidos 3.3. Criterios de avaliación
4. Elaboración de propostas didácticas.	4.1. Propostas didácticas para Ed. Infantil. 4.2. Recursos e materiais didácticos.
5. Métodos de avaliación.	5.1. Avaliación dos contidos curriculares 5.2. Avaliación dos contidos lingüísticos (inglés) 5.3. A utilización do Portfolio Europeo das Linguas (PEL) como ferramenta de autoavaliación lingüística.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15.5	0	15.5
Traballo tutelado	18	45.5	63.5
Presentación	11	49	60
Actividades introdutorias	1	3	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Práctica de laboratorio	2	0	2
Traballo	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición teórica dos contidos por parte do profesor.
Traballo tutelado	Elaboración na aula de tarefas sobre supostos prácticos.
Presentación	Exposición e discusión das tarefas realizadas polos alumnos.
Actividades introdutorias	Explicación de normas e presentación da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atención e resolución de dúbidas do alumnado coa finalidade de guiar e orientar o proceso de aprendizaxe
Presentación	Atención e resolución de dúbidas do alumnado coa finalidade de guiar e orientar o proceso de aprendizaxe

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliación continua (en inglés): Probas nas que o alumnado debe solucionar unha serie de exercicios e/ou problemas, incluíndo preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...) en un tempo/condicións establecido/as polo profesorado.	40	A3	B7 B9 B11	C42 C61	D1 D2 D4 D7 D8 D13 D16
Práctica de laboratorio	Avaliación continua (en inglés): Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade suscitada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da asignatura.	30	A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B7 B9 B10 B11 B12	C42 C43 C51 C53 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20

Traballo	Avaliación continua (en inglés): O alumnado presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	30	A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C42 C43 C51 C53 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será requisito imprescindible aprobar (cun 50% como mínimo) cada un dos tres apartados arriba mencionados. En caso de PLAXIO a cualificación será de SUSPENSO.

Efectuarase un seguimento de asistencia a clase. En segunda convocatoria e para o alumnado que non se acolle á avaliación continua e/ou non asiste ao 80% das clases, realizarase un exame final que englobe todos os contidos e destrezas. Consistirá nunha presentación da unidade didáctica en horas de tutoría (40%), unha proba de exame oral en inglés (30%) e dun exame final tipo test con contidos prácticos e teóricos (30% - o alumnado terá que aprobar cada unha das dúas partes do examen escrito, cun mínimo de 5 sobre 10 na parte práctica, y 5 sobre 10 na parte teórica).

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose aprobadas, polo tanto, nese curso académico.

Data do exame: Consultar a web da facultade no menú Datas exames.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para estudantado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi, na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para estudantado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

McNicholls, S., **Learning English (apuntes de la asignatura)**, Meu Moodle, 1.9.2021

Bibliografía Complementaria

Agencia de Programas Educativos Europeos, **Portfolio Europeo de las Lenguas (PEL)**, Comité Nacional para el desarrollo del PEL: Dispon, 2003

Council of Europe, **Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment**, Cambridge University Press & Modern Languages, 2001

González Piñeiro, M., Guillén Díaz, C. y Vez, J.M., **Didáctica de las lenguas modernas: Competencia plurilingüe e intercultural**, Editorial Síntesis, 2010

Currículo de educación infantil, 121, DOG, 23 de xuño de 2009

Proposta metodolóxica para o ensino de inglés en educación infantil, 134, DOG, 10 de xullo de 2009

Speech acts and pragmatics, http://userwww.sfsu.edu/~kbach/Spch.Prag.htm,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Lingua estranxeira a través da literatura infantil ou xuvenil: Inglés/O05G110V01938
Didáctica da lingua estranxeira: Inglés/O05G110V01940
Situacións de comunicación en lingua estranxeira: Inglés/O05G110V01936

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Idioma estranxeiro I: Inglés/O05G110V01406

Outros comentarios

Recoméndase a asistencia continua ás sesións de teoría e práctica. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado.

Recoméndase que, no momento de iniciar a materia, os alumnos teñan un nivel de A2 (segundo o Marco Europeo de Linguas) en lingua inglesa.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Didáctica de la expresión plástica y visual				
Materia	Didáctica de la expresión plástica y visual			
Código	O05G110V01502			
Titulación	Grado en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castellano			
Departamento	Didácticas especiales			
Coordinador/a	Martín Gulias, Néstor			
Profesorado	Martín Gulias, Néstor			
Correo-e	martingulias@gmail.com			
Web	http://didactica-de-las-artes.blogspot.com/			
Descrición xeral	La finalidad primordial de la Didáctica de la expresión plástica y visual en las Facultades de Ciencias de la Educación es proporcionar a los alumnos una formación artística y didáctica de calidad y garantizar la calificación de los futuros profesionales de la enseñanza en el ámbito de las artes plásticas aplicado a la enseñanza de infantil. Las enseñanzas artísticas en el ámbito educativo asumen un doble sentido, ya que, por una parte, la transmisión de sus saberes garantizan la conservación de prácticas artísticas fundamentales en la didáctica, tanto en la composición y el crecimiento del aprendizaje en el alumnado como en las tareas de apoyo a otros saber, y por otro, auspician la *incentivación en la reflexión, en la práctica estética y en el desarrollo de la creatividad.			

Resultados de Formación y Aprendizaje	
Código	
A1	Que el estudiantado haya demostrado poseer y comprender conocimientos en un área de estudio que parte de la base de la educación secundaria general, y se suele encontrar a un nivel que, si bien se apoya en libros de texto avanzados, incluye también algunos aspectos que implican conocimientos procedentes de la vanguardia de su campo de estudio.
A2	Que el estudiantado sepa aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posea las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio.
A3	Que el estudiantado tenga la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética.
A4	Que el estudiantado pueda transmitir información, ideas, problemas y soluciones a un público tanto especializado como no especializado.
A5	Que el estudiantado haya desarrollado aquellas habilidades de aprendizaje necesarias para emprender estudios posteriores con un alto grado de autonomía.
B1	Conocer los objetivos, contenidos curriculares y criterios de evaluación de la educación infantil.
B2	Promover y facilitar los aprendizajes en la primera infancia, desde una perspectiva globalizadora e integradora de las diferentes dimensiones cognitiva, emocional, psicomotora y volitiva.
B7	Conocer las implicaciones educativas de las tecnologías de la información y la comunicación y, en particular, de la televisión en la primera infancia.
B11	Reflexionar sobre las prácticas de aula para innovar y mejorar la labor docente. Adquirir hábitos y destrezas para el aprendizaje autónomo y cooperativo y promoverlo en el estudiantado.
C2	Conocer los desarrollos de la psicología evolutiva de la infancia en los periodos 0-3 y 3-6.
C4	Reconocer la identidad de la etapa y sus características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociales, afectivas.
C5	Saber promover la adquisición de hábitos en torno a la autonomía, la libertad, la curiosidad, la observación, la experimentación, la imitación, la aceptación de normas y de límites, el juego simbólico y heurístico.
C7	Identificar dificultades de aprendizaje, disfunciones cognitivas y las relacionadas con la atención.
C9	Adquirir recursos para favorecer la integración educativa de estudiantes con dificultades.
C10	Crear y mantener lazos de comunicación con las familias para incidir eficazmente en el proceso educativo.
C11	Conocer y saber ejercer las funciones de tutor/a y orientador/a en relación con la educación familiar.
C12	Promover y colaborar en acciones dentro y fuera de la escuela, organizadas por familias, ayuntamientos y otras instituciones con incidencia en la formación ciudadana.
C23	Comprender que la observación sistemática es un instrumento básico para poder reflexionar sobre la práctica y la realidad, así como contribuir a la innovación y a la mejora en educación infantil.
C25	Abordar análisis de campo mediante metodología observacional utilizando tecnologías de la información, documentación y audiovisuales.
C29	Valorar la importancia del trabajo en equipo.
C34	Conocer estrategias didácticas para desarrollar representaciones numéricas y nociones espaciales, geométricas y de desarrollo lógico.

C41	Fomentar experiencias de iniciación a las tecnologías de la información y la comunicación.
C53	Conocer los fundamentos musicales, plásticos y de expresión corporal del currículo de esta etapa así como las teorías sobre la adquisición y desarrollo de los aprendizajes correspondientes.
C56	Elaborar propuestas didácticas que fomenten la percepción y la expresión musical, las habilidades motrices, el dibujo y la creatividad.
C57	Analizar los lenguajes audiovisuales y sus implicaciones educativas.
C58	Promover la sensibilidad relativa a la expresión plástica y a la creación artística.
C59	Adquirir un conocimiento práctico del aula y de la gestión de la misma.
C60	Conocer y aplicar los procesos de interacción y comunicación en el aula, así como dominar las destrezas y habilidades sociales necesarias para fomentar un clima que facilite el aprendizaje y la convivencia.
C61	Controlar y hacer el seguimiento del proceso educativo y, en particular, de enseñanza y aprendizaje mediante el dominio de técnicas y estrategias necesarias.
C62	Relacionar teoría y práctica con la realidad del aula y del centro.
C63	Participar en la actividad docente y aprender a saber hacer, actuando y reflexionando desde la práctica.
C64	Participar en las propuestas de mejora en los distintos ámbitos de actuación que se puedan establecer en un centro.
C66	Conocer formas de colaboración con los distintos sectores de la comunidad educativa y del entorno social.
D1	Capacidad de análisis y síntesis
D2	Capacidad de organización y planificación
D5	Conocimiento de informática
D8	Toma de decisiones
D9	Trabajo en equipo
D11	Habilidades en las relaciones interpersonales
D12	Reconocimiento de la diversidad y multiculturalidad
D13	Razonamiento crítico
D15	Aprendizaje autónomo
D16	Adaptación a nuevas situaciones
D17	Creatividad
D19	Conocimiento de otras culturas y costumbres
D20	Iniciativa y espíritu emprendedor
D21	Motivación por la calidad

Resultados previstos en la materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Abordar con eficacia situaciones de aprendizaje de lenguas en contextos multiculturales y plurilingües.	A1 A2 A3 A4 A5	B1	C5 C7 C9 C29 C57	D1 D2 D5 D9 D17
Diseñar y regular espacios de aprendizaje en contextos de diversidad y que atiendan la la igualdad de género, la equidad y al respeto a los derechos humanos que conformen los valores de la formación ciudadana.	A3	B7	C29	D9
Conocimiento de los materiales y de sus procesos derivados de creación y/o producción.	A2 A4	B7 B11	C10 C11	D8 D9
Conocimiento de los instrumentos y métodos de experimentación en arte.			C12	D11
Capacidad para generar y gestionar la producción artística Capacidad de aplicar profesionalmente tecnologías específicas			C23 C25	D12 D13
Capacidad de documentar la producción artística			C57	D17
Capacidad de determinar el sistema de presentación adecuado para las calidades artísticas específicas de una obra de arte				
Habilidades para la creación artística y capacidad de construir obras de arte				

Conocimiento de los procesos de la creación y de la producción artística. Conocimiento de los modos de investigación en las artes. Capacidad para aplicar los conocimientos técnicos y de los procedimientos para el desarrollo de la práctica artística. Capacidad para la organización de un sistema creativo innovador. Capacidad para la presentación y exposición de proyectos artísticos. Capacidad para la elaboración de textos relacionados con el trabajo realizado sobre una cuestión artística. Capacidad para buscar, analizar e incorporar recursos desde otros ámbitos y aplicarlo luego a los ámbitos artísticos y de la creatividad. Capacidad para elaborar un anteproyecto que se pueda concretar luego en un proyecto en el aula. Capacidad para contextualizar el trabajo realizado, dando la razón del fundamento de los principios del incluso. Capacidad para documentar el trabajo realizado, saber investigar en las fuentes y saber aplicarlo al trabajo de propia creación. Capacidad para el análisis y la evaluación de proyectos, así como saber extrapolarlo a ámbitos de las artes.	A1	B7	C25 C34 C41 C53 C57 C59 C60	D9 D17
Capacidad para la autoevaluación y de valoración de todos los procedimientos artísticos, de sus principios y de sus objetivos. Habilidad para captar estímulos susceptibles de ser incorporados a la creación. Habilidad para gestionar la información necesaria en la elaboración de proyectos artísticos. Habilidad para suscitar procesos de investigación y creación en arte. Conocimiento de la teoría y del discurso actual del arte, así como el pensamiento actual de los artistas a través de sus obras y textos. Conocimiento del vocabulario, códigos, y de los conceptos inherentes al ámbito artístico. Conocimiento del vocabulario y de los conceptos propios la cada técnica artística particular. Conocimiento de métodos de producción y técnicas artísticas.	A5	B2 B7	C25 C56 C57 C61 C62 C63 C64 C66	D9 D15 D16 D17 D19 D20 D21
Diseñar, planificar y evaluar procesos de enseñanza y aprendizaje, tanto individualmente como en colaboración con otros docentes y profesionales del centro.	A3 A5	B2 B7	C29 C58	D17
Desarrollar y evaluar contenidos del currículo mediante recursos didácticos apropiados y promover las competencias artísticas correspondientes en los estudiantes.	A4	B7	C2 C4 C56 C58	D17

Contenidos

Tema	
El lenguaje plástico infantil: desarrollo perceptivo y características. Procesos de dibujo y elaboración grafomotriz.	El lenguaje plástico infantil y sus fases. Desarrollo perceptivo y características evolutivas del niño respeto al área de la plástica. Desarrollo curricular de las artes plásticas en educación Infantil. Procesos de dibujo y elaboración grafomotriz. Estudio genético y psico-evolutivo del desarrollo del niño y de su capacidad expresiva, plástica y creativa.
El análisis de las formas y el estudio de los elementos plásticos	Elementos plásticos materiales, formales y estructurales. Estudio de las técnicas para la composición, la luz, el color, la perspectiva y la proporción. Análisis de distintas técnicas de la expresión plástica, de la interpretación, de la concepción e ilusión del espacio. Estudio de los distintos procedimientos y sus respectivos soportes, pigmentos, aglutinantes, diluyentes y de técnicas variadas. Procedimientos expresivos con distintos elementos cromáticos, pictóricos, lumínicos y dibujísticos.elementos cromáticos, pictóricos, lumínicos y dibujísticos.
Procedimientos expresivos. Investigación y creación en la obra de arte. Procedimientos cromáticos. Recursos audiovisuales y digitales. El estudio del volumen.	Técnicas de ejecución de texturas, de estampación, de grabados, de mosaicos, collage, etc. Análisis de los procedimientos escultóricos, volumétricos y tridimensionales. Procedimientos cromáticos con útiles de soporte rígido: lápices, ceras, pastel. Recursos audiovisuales, digitales y tecnologías de la comunicación e información aplicadas a la expresión plástica y visual.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais

Talleres	11	25	36
Trabajo tutelado	8	21	29
Prácticum, Practicas externas y clínicas	1.5	6.5	8
Estudio previo	1	8	9
Lección magistral	16	16	32
Aprendizaje-servicio	8	15	23
Trabajo	5	5	10
Observacion sistemática	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodologías

	Descrición
Talleres	Interpretación práctica didáctica de obras artísticas en la historia. Soporte teórico-práctico y conocimiento de la técnica en el estudio del taller. Elaboración artística didáctica en el taller para el desarrollo del ingenio, de la inventiva, del pensamiento original y de la imaginación constructora.
Trabajo tutelado	Incorporación didáctica tutelada de las tecnologías de la información y de la comunicación y los nuevos métodos informáticos aplicables en el aula la este nivel. Estudios creativos del dibujo y color desde la didáctica tras la explicación en clase de pautas de realización. Trabajos dirigidos bajo la tutela del profesor y orientados en excelente desarrollo de la técnica. Tutela de la realización en las estructuras tridimensionales y en los trabajos de volumen creativo.
Prácticum, Practicas externas y clínicas	Modelos de investigación y de creatividad intencionada en las prácticas externas. La investigación didáctica en el referente a la imaginación en la obra artística y su relación con la realidad del exterior. Estímulo al aire libre en la generación de nuevas ideas y conceptos artísticos, de nuevas asociaciones entre ideas observadas y de conceptos conocidos, como productores de soluciones originales.
Estudio previo	Estudio aportación de la realización de bocetos y estudios previos como mejora de la obra práctica personal y de progreso de la didáctica: descubrimiento de pautas estéticas en la obra de arte y de su transmisión al alumnado.
Lección magistral	Estudio sobre los distintos elementos de la elaboración del dibujo y su relación con las artes plásticas en el ámbito educativo infantil. Trabajo didáctico y lecciones magistrales aportación de la producción de ideas, conceptos, descubrimientos nuevos, originales y útiles, estéticos. Estudio teórico y fundamentado de la inventiva y didáctica en las en las artes.
Aprendizaje-servicio	(*)Creación de obxectos musicais e deseño de intervencións sonoras para a implementación grupal de sesións de estimulación artística para bebés en colaboración con escolas infantís 0-3 da contorna rural ourensán.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudio previo	Atención personalizada
Prácticum, Practicas externas y clínicas	Atención personalizada
Talleres	Atención personalizada
Trabajo tutelado	Atención personalizada
Lección magistral	Atención personalizada
Aprendizaje-servicio	

Evaluación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Talleres	Los talleres son el entorno fundamental para trabajar e investigar en las diferentes técnicas plásticas. En el taller del área de la plástica buscaremos producir ideas,desarrollar conceptos, descubrir opciones nuevas, originales, útiles y que satisfagan a los alumnos y a la colectividad.Uno de los principios básicos que se va a tratar de seguir es la estimulación de la capacidad creativa, potenciando su desarrollo y mejora. Para promover su desarrollo utilizaremos distintas técnicas experimentales y otras más conocidas como los mapas mentales.Los procedimientos prácticos se llevarán a efecto mediante la representación gráfica de ideas, temas, proyectos, etc. Trataremos de combinar palabras clave en los dibujos y establecer conexiones entre aquellas, seguiremos como se viene haciendo en los estudios de creatividad un procedimiento analógico.	20	A3		D9 D17
Trabajo tutelado	Es fundamental la tutela y guía del profesor en la orientación de los trabajos, tanto para obtener los fines de esta guía didáctica cómo para el desarrollo del aprendizaje en las distintas técnicas que se concretará posteriormente en una aplicación didáctica en el aula. Como principales objetivos en el desarrollo del área de la plástica se buscará el acto de innovar bajo la supervisión docente, de producir obras de arte creativas desde el ingenio, la capacidad de encontrar formas y soluciones originales y la voluntad de hacer modificaciones y o asociaciones entre ideas para transformar los objetos, dando lugar la otros nuevos pero siempre siguiendo directrices orientativas para un mejor hacer.	20	A5	C25 C58	D17
Prácticum, Practicas externas y clínicas	Es importante la fase de observación para el desarrollo de la obra de arte y su aplicación didáctica en el aula, para eso es fundamental que el alumno tome contacto continuo con el exterior, pudiendo desarrollar trabajos prácticos y bocetos a partir de elementos naturales. El alumno debe buscar, hallar, inventar en el exterior. En espacios abiertos el alumno se va a identificar con la libertad y el arte del descubrimiento y el profesor le guiará en su investigación de una manera formal.En la obra de arte realizado en las prácticas externas se concretará la estrategia y las conclusiones que guían al descubrimiento.	10	A4	C60	
Estudio previo	El alumno va a estudiar todos los elementos que pueden generar obras artísticas bajo uno bueno dominio de la técnica y de los diferentes recursos de la creatividad. Asimismo investigará en los procedimientos didácticos para poder transmitir en un futuro próximotodo lo apreso para la educación infantil.Para desarrollar las actividades previas, el alumno deberá también estudiar los elementos preliminares que configuran la obra artística, desde los recursos para acometer nuevas obras hasta los procedimientos para hacer un bueno acabado de los trabajos, todo eso extrapolado siempre al entorno didáctico en el que se va a desarrollar.	10	A1 B7 A5	C29	
Lección magistral	El apoyo teórico es necesario para comprender las cuestiones básicas sobre el desarrollo del área de la plástica en el aula, de ahí la necesidad de hacer un seguimiento presencial en el aula de todas las directrices que propician que el alumnado pueda desarrollar mejor los contenidos de la asignatura.Seguiremos el procedimiento de elaboración teórica docente de medios auxiliares, estrategias, principios y reglas y la manera de encontrar vías de solución o pautas para generar el desarrollo de una excelente expresión plástica.En cuanto a las reglas que vamos a seguir atardecer separar los elementos con los que se va a trabajar, generar figuras, me las fuere esquemáticas, tablas, mapas, etc., y a continuación hacer una fusión entre los distintos elementos para estudiar la interrelación entre ellos.	25	A2	C25	D17
Aprendizaje-servicio	(*)Creación de obxectos musicais e intervencións sonoras para bebés.	15			

Outros comentarios sobre a Avaliación

El alumnado que siga la evaluación continua deberá entregar todos los trabajos, ejercicios y pruebas a avaluar en esta modalidad, así como cumplir con la asistencia obligatoria (mínimo exigido: 80% de las sesiones teóricas y prácticas respectivamente).

Las entregas serán programadas. Estudiantes de evaluación global: En el caso del alumnado que no pueda seguir la evaluación de modo continuo, deberá superar una prueba escrita sobre los contenidos teóricos presentados en las clases magistrales y el resto de los trabajos prácticos. El alumnado de evaluación global deberá ponerse en contacto con el profesor de la materia en las tres primeras semanas de clase para conocer en detalle los trabajos y ejercicios que se van a entregar.

SEGUNDA CONVOCATORIA. En el caso del alumnado que, a pesar de asistir habitualmente a clase y realizar entregas parciales, no supere la materia, deberá presentar en segunda convocatoria aquellos trabajos o ejercicios en los que no se alcanzase la nota mínima de 5.

Alumnado de evaluación global: En el caso del alumnado que no pueda seguir la evaluación continua, tendrá que superar una prueba escrita sobre los contenidos teóricos presentados en las clases magistrales y el resto de los trabajos prácticos. El alumnado no presencial deberá ponerse en contacto con el profesorado de la materia en las tres primeras semanas de clase para conocer con detalle los trabajos y ejercicios a entregar.

Tutorías presenciales o en línea (en campus remoto) previa cita. Las fechas de los exámenes se pueden consultar en la página web de la facultad en la sección de organización académica http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exámenes/

El empleo de herramientas de IA en las actividades de evaluación de esta asignatura deberá ajustarse a un uso responsable, ético y transparente, conforme a las directrices de la FETS (Normativa e formularios Facultade de Educación e Traballo Social) y a la Normativa que establezca la UVigo

Contacto: Néstor Martín Gulias. Aula de plástica

Correo electrónico: martingulias@uvigo.gal

Fuentes de información

Bibliografía Básica

BERSON, Marthe, **Del Garabato al Dibujo (Evolución de los Niños Pequeños). Buenos Aires, Ed. Kapelusz, 1962.**

BONOME. Concepto y Técnica de Dibujo y de la Composición, Fabril., 1962

GÓMEZ MOLINA, Juan José, **Estrategias del Dibujo en el Arte Contemporáneo**, Cátedra, 2006

OLAIA FONTAL MERILLAS; ROSER CALAF MASACHS, **COMO ENSEÑAR ARTE EN LA ESCUELA**, SINTESIS, 2014

VV.AA, **DIDACTICA EDUCACION INFANTIL**, MACMILLAN HEINEMANN, 2013

VV.AA, **ARTE INFANTIL EN LOS CONTEXTOS CONTEMPORANEOS**, ENEIDA, 2014

ANTONIO MACHON, **LOS DIBUJOS DE LOS NIÑOS**, AUTOR-EDITOR, 2016

Bibliografía Complementaria

EVI CROTTI; ALBERTO MAGNI, **GARABATOS: EL LENGUAJE SECRETO DE LOS NIÑOS**, SIRIO, 2007

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Taller de creatividad artística/O05G110V01906

Outros comentarios

Esta asignatura forma parte de una Facultad comprometida con la sostenibilidad del medio ambiente y de las personas. De acuerdo con esta filosofía, esta asignatura promoverá prácticas educativas basadas en materiales de bajo impacto ambiental coherentes con los principios de sostenibilidad (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Educación física e a súa didáctica na idade infantil				
Materia	Educación física e a súa didáctica na idade infantil			
Código	O05G110V01503			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Táboas Pais, María Inés			
Profesorado	Táboas Pais, María Inés			
Correo-e	inestaboas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia dirixida á adquisición das competencias necesarias para programar, deseñar e implementar procesos de ensino-aprendizaxe-avaliación na educación infantil a través da motricidade.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela no estudantado.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos periodos 0-3 e 3-6.
C3	Coñecer os fundamentos de atención temperá.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
C7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
C9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuales e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.

C15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.
C16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.
C17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar os devanditos trastornos.
C18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado do estudantado.
C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral do estudantado.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
C41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C45	Coñecer a tradición oral e o folclore.
C53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.
C55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
C56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e a expresión musical, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.
C57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
C59	Adquirir un coñecemento práctico da aula e da xestión desta.
C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.
C63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
C64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun contexto internacional
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Liderado
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes

D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprende os fundamentos da motricidade e a súa importancia dentro do currículo da educación infantil, e dispón dos recursos didácticos adecuados para programar, deseñar e implementar propostas motrices nesta etapa educativa.	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C9 C12 C13 C15 C16 C17 C18 C19 C20 C21 C22 C23 C24 C25 C26 C27 C29 C32 C40 C41 C43 C44 C45 C53 C54 C55 C56 C57 C59 C60 C61 C62 C63 C64 C65 C66	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21
R1. Identifica os compoñentes da motricidade e comprende a súa importancia dentro da educación infantil.		C53	
R2. Manexa o currículo da educación infantil, seleccionando e secuenciando criterios de avaliación e contidos para deseñar propostas motrices que respondan a estes elementos.	B1 B2	C53 C56	
R3. Entende as posibles estruturas dunha sesión de motricidade na educación infantil, así como os aspectos didácticos e organizativos necesarios para implementar procesos de ensino-aprendizaxe-avaliación a través de propostas motrices.	B2	C53 C56 C59 C60 C61	
R4. Dispón de recursos didácticos adecuados para desenvolver o currículo da educación infantil a través da motricidade: cuñas motrices, xogos motores e xogos tradicionais e interculturais, cancións motrices, contos motores, circuítos e ambientes de aprendizaxe.	B1	C53 C54 C55 C56	
R5. Formula os obxectivos e contidos específicos dunha sesión de motricidade na educación infantil en base aos criterios de avaliación e contidos do currículo seleccionados.	B1	C53	D2 D8
R6. Deseña, presenta e modifica a dificultade das tarefas motrices para adecuarse aos obxectivos e contidos expostos e ao nivel do alumnado.	B3	C55 C56	D8

R7. Coñece medidas de atención á diversidade na educación infantil e recursos para dar resposta ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo (NEAE) durante a súa participación en situacións de aprendizaxe de carácter motriz.	B3	C9 C22	
R8. Deseña sesións de motricidade na educación infantil tomando decisións colaborativamente con outros/as futuros/as mestres/as e tendo en conta os fundamentos didácticos.	B3 B11	C21 C53 C54 C55 C56	D2 D8 D9
R9. Pon en práctica intervencións didácticas a través da motricidade dirixidas a alumnado de educación infantil, elaboradas colaborativamente, partindo dos elementos do currículo e manexando adecuadamente os recursos didácticos e organizativos.	B1 B2 B3 B11	C21 C53 C54 C55 C56 C60 C61 C63	D2 D3 D8 D9
R10. Comunica de forma eficiente durante o desenvolvemento dunha sesión de motricidade, prestando atención a transmitir as súas ideas e xestionar a clase con alumnado ficticio de educación infantil.	B3	C60 C63	D2 D3
R11. Analiza, reflexiona e emite e acepta xuízos críticos sobre as sesións prácticas de educación infantil a través da motricidade para mellorar e innovar no seu labor como docente.	B11	C23 C63	D9 D13

Contidos

Tema	
Bloque 1. Terminoloxía e conceptos básicos das actividades motrices na etapa de infantil.	Tema 1. Os compoñentes da motricidade. Tema 2. A sesión de motricidade na educación infantil. Tema 3. A tarefa motriz na educación infantil. Tema 4. Recursos didácticos para unha educación infantil a través da motricidade: cuñas motrices, xogos motores, xogos tradicionais e interculturais, contos motores, cancións motrices, circuítos, ambientes de aprendizaxe. Tema 5. O alumnado con Necesidades Específicas de Apoio Educativo (NEAE) nas propostas motrices.
Bloque 2. Evolución histórica das actividades físicas e motrices no contexto educativo.	Tema 6. Conceptualización, evolución e perspectiva holística das actividades motrices na educación infantil.
Bloque 3. Coñecemento e aplicación dos elementos do currículo vinculados á motricidade na etapa de infantil.	Tema 7. A motricidade no currículo de educación infantil. Tema 8. Programación do currículo para o desenvolvemento da motricidade na educación infantil. Tema 9. Avaliación da educación infantil en situacións motrices de aprendizaxe.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1.5	0	1.5
Flipped Learning	0	13	13
Lección maxistral	6.5	0	6.5
Resolución de problemas	13	0	13
Prácticas de laboratorio	18	0	18
Presentación	5	0	5
Debate	5	0	5
Traballo tutelado	3	0	3
Aprendizaxe colaborativa	0	60	60
Exame de preguntas obxectivas	2	23	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Flipped Learning	Algunhas actividades de aprendizaxe realizaranse fora da aula, e coa presenza do docente se facilitará e potenciará outros procesos de adquisición e practica de coñecementos.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.

Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (Laboratorios, aulas informáticas, etc...).
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Actividades introdutorias	En primeira instancia, atenderanse as dúbidas xurdidas como resultado da presentación da materia durante a primeira sesión de clase. Posteriormente, o alumnado poderá resolver calquera dúbida a través do correo electrónico ou solicitando titoría presencial ou virtual. Cando sexa posible, a docente responderá as dúbidas noutros espazos (aula, ximnasio ou pavillón).
Traballo tutelado	O seguimento do traballo realizarase no despacho físico da profesora no horario de titorías. Cando non sexa posible, realizarase a través da sala virtual do profesorado (campus remoto da Universidade de Vigo).
Presentación	Cando un grupo de alumnos/as precise máis atención personalizada para a preparación da súa presentación que a ofrecida durante as horas de traballo tutelado, poderá solicitar titoría presencial (no despacho físico da docente) ou virtual (na sala de profesorado do campus remoto da Universidade de Vigo). A solicitude farase a través do correo electrónico e atendendo ao horario de titorías preestablecido.
Flipped Learning	A atención ao alumnado realizarase principalmente cos materiais facilitados a través da plataforma MooVi. O alumnado tamén poderá contactar para resolver dúbidas concretas por correo electrónico. De consideralo oportuno, poderá ser atendido no despacho físico da docente ou nas salas virtuais do profesorado (campus remoto). Neste último caso, a solicitude farase a través do correo electrónico e atendendo ao horario de titorías preestablecido.
Resolución de problemas	O seguimento personalizado durante a resolución dos problemas propostos ao estudantado farase principalmente durante o horario de clase (nas horas A). Posteriormente, o alumnado poderá resolver calquera dúbida a través do correo electrónico ou solicitando titoría presencial ou virtual.
Aprendizaxe colaborativa	Cando un grupo de alumnos/as precise atención personalizada para a realización de calquera das tarefas encomendadas como parte do traballo colaborativo, poderá solicitar titoría presencial (no despacho físico da docente) ou virtual (na sala de profesorado do campus remoto da Universidade de Vigo). A solicitude farase a través do correo electrónico e atendendo ao horario de titorías preestablecido.
Probas	**Descrición**
Exame de preguntas obxectivas	Cando un alumno/a precise atención personalizada para a preparación do exame da materia, poderá solicitar titoría presencial (no despacho físico da docente) ou virtual (na sala de profesorado do campus remoto da Universidade de Vigo).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Presentación	Deseño e posta en práctica dunha sesión de motricidade dirixida ao alumnado da educación infantil. Partirase dos criterios de avaliación e contidos do currículo, utilizaranse diferentes recursos didácticos, e xestionaranse os tempos, espazos, materiais e a formación de grupos.	40	B1 B2 B3 B11	C21 C23 C53 C54 C55 C56 C59 C60 C61 C63	D2 D3 D8 D9 D13
Aprendizaxe colaborativa	Entrega das gravacións e actas das reunións de traballo colaborativo nas que se deseñou unha sesión de motricidade dirixida ao alumnado de educación infantil. Unha vez posta en funcionamento, o alumnado proporá as modificacións oportunas en base ás coavaliacións dos compañeiros/as e á propia autoavaliación. As persoas que integran cada grupo de traballo deberán adoptar unha serie de roles e funcións que serán rotativos.	20		C21	D2 D3 D8 D9
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúe preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	40	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C9 C12 C13 C15 C16 C17 C18 C19 C20 C21 C22 C23 C24 C25 C26 C27 C29 C32 C40 C41 C43 C44 C45 C53 C54 C55 C56 C57 C59 C60 C61 C62 C63 C64 C65 C66	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modalidade de avaliación global: para o alumnado non asistente ou que non alcance o 85% da asistencia ás horas B da materia, o exame terá un valor do 80% e a proba "aprendizaxe colaborativa" suporá o 20%. Ademais, estas persoas non asistentes ou que non asistan ao mínimo de sesións obrigatorias establecidas realizarán unha proba de tipo práctico que permita comprobar a adquisición das competencias correspondentes (proba: "presentación"). Serán cualificadas como aptas

ou non aptas nesta proba.

Tanto na modalidade de avaliación continua como na modalidade de avaliación global, para superar a materia é requisito superar cada unha das probas establecidas en devandita modalidade (a cualificación mínima esixida é de 5 sobre 10 ou apta/o nas diferentes probas de avaliación). Unicamente a proba "aprendizaxe colaborativa" non terá cualificación mínima esixida.

A materia incorpora actividades prácticas de traballo colaborativo que requiren a realización e entrega de gravacións audiovisuais como evidencia de aprendizaxe e avaliación. Estas gravacións serán utilizadas exclusivamente con fins docentes e de avaliación, almacenaranse nas plataformas institucionais habilitadas pola Universidade e serán accesibles unicamente para o profesorado responsable da materia e, se é o caso, para os órganos competentes nos procedementos de revisión de cualificacións. A súa conservación realizarase durante o tempo necesario para a xestión da avaliación e conforme ás políticas de conservación da Universidade. As gravacións solicitadas nesta proba teñen como única finalidade a avaliación das competencias de traballo en equipo por parte do profesorado, sendo a base lexitimadora a execución da función pública educativa (LOSU). O tratamento realizarase exclusivamente a través das ferramentas institucionais proporcionadas pola a Universidade de Vigo con acceso restrinxido ao grupo de traballo e á docente. Queda terminantemente prohibida a descarga, reprodución ou difusión destas gravacións fóra do contorno virtual autorizado. Os arquivos de vídeo serán eliminados permanentemente unha vez que as cualificacións sexan definitivas e transcorridos os prazos legais de reclamación. Debe evitarse nas gravacións audiovisuais que aparezan domicilios particulares ou terceiros alleos á materia.

A cualificación final da materia (obtida a partir de todas as probas establecidas anteriormente, independentemente da esixencia ou non de cualificación mínima) será a seguinte:

- 0-4,9: suspenso (SS)
- 5,0-6,9: aprobado (AP)
- 7,0-8,9: notable (NT)
- 9,0-10: sobresaliente (SB)

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, por tanto, como aprobadas nese curso académico.

Naqueles casos extraordinarios nos que un alumno/a supere todas as probas que requiren unha cualificación mínima esixida, pero non alcance o 5 na cualificación final da materia, poderá realizar na 2ª oportunidade algunha proba xa superada na 1ª co obxectivo de poder superar a materia.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo "datas exames".

En coherencia coa carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptarase para o estudantado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Se abrirá un cartafol específico na plataforma Moovi, na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para estudantes do curso ponte ou profesionais en exercicio.

As probas de avaliación tamén poderán adaptarse no caso de alumnado ERASMUS (estudantes entrantes) coa intención de dar resposta ás necesidades derivadas destes casos, especialmente no tocante á comprensión do idioma.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Castañer, M. y Camerino, O., **Enfoque dinámico e integrado de la motricidad (EDIM). De la teoría a la práctica.**, Edicions de la Universitat de Lleida, 2022

Cebrián, B., Martín, M.I., Miguel, A., López Pastor, V.M. et al., **Cómo trabajar la motricidad en el aula. Cuñas motrices para infantil y primaria.**, Miño y Dávila, 2013

Torres, G., **Enseñanza y aprendizaje de la educación física en educación infantil.**, Paraninfo, 2015

Ureña, N., **La alfabetización física en infantil. ABCD motriz**, Inde, 2024

Bibliografía Complementaria

Blández, J., **Programación de unidades didácticas según ambientes de aprendizaje.**, Inde, 2000

Canales, I., **La desinhibición en la expresión corporal: una propuesta didáctica**, Wanceulen, 2010

Canales, I., **De la expresión a la comunicación: una propuesta didáctica**, Wanceulen, 2010

Conde Caveda, J.L., Martín, C. y Viciana, V., **Las canciones motrices. Metodología para el desarrollo de las habilidades motrices en Educación Infantil y Primaria a través de la música (3ª ed.).**, Inde, 2004

Conde Caveda, J.L., Martín, C. y Viciana, V., **Las canciones motrices II. Metodología para el desarrollo de las habilidades motrices en Educación Infantil y Primaria a través de la música (2ª ed.).**, Inde, 2002

Del Pozo, M.M., **Desde L'Ermitage a la Escuela Rural Española: introducción, difusión y apropiación de los «centros de interés» decrolyanos (1907-1936).**, Extraordinario, 143-166, Revista de Educación, 2007

Englehart, D., Mitchell, D., Albers-Biddle, J., Jennings, K. y Forestieri, M., **Juegos STEM en los Rincones de Aprendizaje. Integrando la investigación de los más pequeños.**, Narcea, 2020

Fernández, E., Quer, L. y Securún, R., **Rincón a rincón (2ª ed.).**, Octaedro, 2009

Galera, A.D., **Manual de didáctica de la educación física I. Una perspectiva constructivista moderada. Funciones de impartición.**, Paidós, 2001

Gil, P., Contreras, O.R. y Gómez, I., **Habilidades motrices en la infancia y su desarrollo desde una educación física animada.**, 47, 71-96, Revista Iberoamericana de Educación,, 2008

López Pastor, V.M., Abad, M., Aldama, B. et al., **La educación Física en educación infantil: una propuesta y algunas experiencias.**, Miño y Dávila, 2004

López-Pastor, V.M. y Pérez-Pueyo, A. (Eds.)., **Evaluación formativa y compartida en educación: experiencias de éxito en todas las etapas educativas.**, Universidad de León, 2017

Miraflores, E., Cañada, D. y Abad, B., **Actividad Física y Salud de 3 a 6 años. Guía para docentes de Educación Infantil.**, Ministerio de Sanidad y Ministerio de Educación, 2016

Ruiz, J.V., **El cuento motor en la educación infantil y en la educación física escolar**, Wanceulen, 2011

DECRETO 150/2022, do 8 de setembro, polo que se establece a ordenación e o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia. 9 de setembro de 2022. D.O.G. No. 172.,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Desenvolvemento motor/O05G110V01202

Outros comentarios

- A asistencia e participación activa durante as clases facilita a asimilación de contidos e a adquisición de competencias.
- A elaboración de apuntamentos propios e/ou anotacións persoais favorece a preparación das probas de avaliación e mellora a comprensión dos materiais facilitados.
- O seguimento do campus virtual permite manterse informado de posibles cambios (anuncios) e evita o incumprimento de datas de entrega de actividades.

Esta materia enmárcase nunha facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Expresión musical e a súa didáctica				
Materia	Expresión musical e a súa didáctica			
Código	O05G110V01504			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Casal de la Fuente, Lucía			
Profesorado	Casal de la Fuente, Lucía			
Correo-e	lucia.casal@uvigo.gal			
Web	http://webs.uvigo.es/educacion-ou/			
Descrición xeral	O que se espera que esta materia achegue na formación de docentes xeneralistas de educación infantil é proporcionar a formación básica para que, sen ser especialistas en educación musical, aprendan a usar e a integrar a música nas actividades con independencia e seguridade, e desenvolvan a sensibilidade necesaria relativa á expresión musical e á creación artística. Polo tanto, familiarizarémonos con propostas pedagóxico-musicais para a percepción auditiva e a expresión musical (diferenciando entre o 1º ciclo, 0-3, e o 2º ciclo, 3-6), así como tentaremos mellorar o dominio da lectura e linguaxe musical, provendo recursos e bases psicopedagóxicas sólidas nas que fundamentar as decisións educativas, alén de completar a propia formación musical. As actividades fundamentais que se farán xirarán arredor da práctica instrumental de cancións sinxelas, do canto e de danzas grupais, así como do xogo musical para o fomento da creatividade e do uso da improvisación. Farase especial fincapé no exercicio da relaxación, da respiración e da fonación, posto que a voz é a ferramenta que todo o profesorado debera saber usar con corrección. Evolucionarase da representación non convencional do son á representación convencional da música, deténdonos na educación rítmica, e no deseño de propostas didácticas interdisciplinares, alicerzadas no currículo oficial, dirixidas ao alumnado de entre 0 e 6 anos de idade. Materia do programa English Friendly. O estudantado internacional poderá solicitar ao profesorado: a) materiais e bibliografía en inglés, b) titorías en inglés, e c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela no estudantado.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C45	Coñecer a tradición oral e o folclore.
C53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.
C55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
C56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e a expresión musical, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.

C57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
C58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Liderado
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Comprensión dos principios que contribúen á formación histórica, cultural, persoal e social desde a educación musical en infantil.	A2	B12	C58	D6 D13 D14 D15
2. Coñecemento das posibilidades e limitacións da educación musical en infantil.	A3 A4	B1		D1
3. Coñecemento do currículo escolar infantil relacionado coa educación musical.	A1 A2	B1 B8 B12	C53	D5 D19
4. Adquisición de recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais dentro e fóra da escola.	A3	B1 B8 B11 B12	C45 C53 C54 C55 C57 C58	D1 D2 D6 D7 D9 D15 D16 D17 D19 D21
5. Educación artística: coñecemento e organización dos elementos musicais e pautas de traballo para a creación de actividades artísticas relacionadas coa música.	A2 A3 A4 A5	B1	C45 C53 C54 C55 C56 C57	D1 D2 D5 D6 D7 D8 D9 D15 D16 D17 D19 D21
6. Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	A2 A3 A4 A5	B2	C55 C58	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D11 D18 D20 D21

7. Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma.	A3 A4 A5	B8 B11 B12	C53 C56 C58	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D15 D16 D19
8. Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	A1 A2 A3 A4	B1 B2 B8 B12	C53 C56 C57 C58	D1 D2 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21
9. Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	A2 A3	B1 B8 B11 B12	C58	D8 D9 D15 D16 D19 D20 D21
10. Capacidade para aplicar os principios técnicos e pedagóxicos á educación musical.	A2 A3 A4	B1 B8 B11 B12	C45 C53 C54 C55 C56 C57 C58	D1 D2 D5 D6 D7 D8 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21

11. Elaboración de contidos musicais de diferentes estilos e xéneros para a educación musical.	A1	B1	C45	D1
	A2	B2	C53	D2
	A3	B8	C54	D5
	A4	B11	C55	D6
	A5	B12	C56	D7
			C57	D8
			C58	D9
				D11
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21

Contidos	
Tema	
Os contidos que marca a memoria verificada do título "Grao en Educación Infantil" son os seguintes": Aplicación didáctica e pedagóxica de elementos musicais. A grafía convencional e non convencional do son e da música. Creación de actividades musicais. Comprensión e habilidade musical. Adaptación de pezas musicais a actividades lúdicas. Uso de repertorios vocais e instrumentais para infantil.	Estes contidos organízanse en diferentes temas e subtemas, cuxo desenvolvemento se expón nos documentos de apoio á docencia dispoñibles na aula virtual da materia (Moovi).

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	1	2
Obradoiro	4	2	6
Prácticas con apoio das TIC	2	2	4
Aprendizaxe-servizo	8	20	28
Traballo tutelado	8	20	28
Seminario	2	2	4
Lección maxistral	19.5	40	59.5
Resolución de problemas	2	0	2
Prácticas de laboratorio	6	10	16
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Determinación de coñecementos previos e de aptitudes e actitudes do alumnado cara á materia. Exposición da folla de ruta do curso.
Obradoiro	Desenvolvemento de actividades participativas e en equipo, técnicas de ensino-aprendizaxe cooperativas; e deseño, implementación e avaliación de actividades musicais para infantil.
Prácticas con apoio das TIC	Presentación e práctica con soporte lóxico para a educación musical.
Aprendizaxe-servizo	Explicación, exemplificación, deseño, implementación e avaliación en equipo de sesións de música para bebés en colaboración con escolas infantís 0-3.
Traballo tutelado	Elaboración de traballos cooperativos dirixidos polo profesorado, que poden implicar o eTwinning, traballos inter-materia, a implementación de propostas didácticas en colaboración con aulas de educación infantil 3-6 etc.

Seminario	Orientacións e reflexións conxuntas: dúbidas, consultas e seguimento das tarefas (que requirirán do traballo autónomo do alumnado, tanto na aula como fóra dela), noticias de actualidade, dilemas que comporta a educación musical no s. XXI etc.
Lección maxistral	Exposición dos contidos teórico-prácticos da materia e das directrices para a elaboración de traballos.
Resolución de problemas	Aplicación dos coñecementos teórico-prácticos en traballos, propostas de aula, probas etc.
Prácticas de laboratorio	Técnicas de relaxación, respiración e fonación. Práctica musical: canto, interpretación instrumental e danza.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Atención grupal ou individual nas clases ou nas titorías, previo acordo entre o alumnado e o profesorado. O alumnado Asistente (en avaliación continua) solicitará as titorías ao profesorado en clase (nas sesións presenciais, nunca por e-mail) para fixar, de ser necesaria, unha titoría individual ou grupal fóra das aulas regulares da materia. Tanto este alumnado como o alumnado Non Asistente (en avaliación global) usará o horario de titorías do profesorado para expor as súas dúbidas, que se pode consultar actualizado nunha ligazón accesible dende a aula virtual da materia. O alumnado debe consultar os medios e os horarios de titorías nesta ligazón para asegurar a atención. Dentro das circunstancias descritas nesta ligazón, o alumnado non debe solicitar cita, tan só presentarse ou chamar en horario de titorías. De non poder asistir fisicamente ás titorías, o alumnado deberá chamar por teléfono no horario de titorías, evitando o contacto por e-mail. Unha vez establecido o contacto coa profesora ben fisicamente ben telefonicamente, existe tamén a opción de fixar titoría en liña a través do Campus Remoto da UVigo, para o que a docente facilitará ligazón e clave para a conexión no despacho virtual. Sempre co acordo do profesorado, estableceranse as medidas necesarias para dar resposta á atención á diversidade.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Obradoiro	Actitude, asistencia, seguimento, participación e aproveitamento das sesións prácticas (Sesións B).	15	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B8 B11 B12	C45 C53 C54 C55 C56 C57 C58	D1 D6 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D16 D17 D19 D21
Aprendizaxe-servizo	Deseño, implementación e avaliación en equipo de sesións de música para bebés.	25	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B8 B11 B12	C45 C53 C54 C55 C56 C58	D1 D2 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21

Traballo tutelado	Elaboración de tarefas e traballos en equipo, que poden implicar o eTwinning, en colaboración con centros doutros países; o deseño, a implementación e a avaliación de propostas didácticas con alumnado de 3-6 anos, etc.	25	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B8 B11 B12	C45 C53 C54 C55 C56 C57 C58	D1 D2 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21
Resolución de problemas	Realización dunha proba teórico-práctica individual.	25	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B8 B11	C45 C53 C54 C55 C56 C57 C58	D1 D6 D7 D8 D12 D13 D15 D16 D17 D19 D20
Prácticas de laboratorio	Realización dunha proba práctica grupal.	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B8 B11 B12	C45 C53 C54 C55 C56 C57 C58	D1 D2 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D16 D17 D18 D19 D20 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

A táboa anterior recolle a avaliación para alumnado Asistente (en avaliación continua), isto é, alumnado que non falta a máis de 3 clases das Sesións B (ou sexa, que cumpre co 80% de asistencia ás Sesións B), xustificadas ou sen xustificar. Isto significa que para ter a consideración de Asistente pódese faltar a un máximo de 3 clases das Sesións B. Desas 3, cada falta sen xustificar resta -0.1 puntos no apartado Obradoiro: Actitude, asistencia, seguimento, participación e aproveitamento das sesións prácticas (Sesións B). Se se pode xustificar a falta, a ausencia non resta puntuación. Os xustificantes nunca se entregarán por correo electrónico: mostraranse á profesora coordinadora da materia en calquera das sesións presenciais. A asistencia e participación nas Sesións A non puntúa na cualificación final. Non obstante, resulta indispensable asistir a elas para o bo aproveitamento da materia, especialmente de cara á asunción e comprensión dos contidos e de cara a poder seguir o ritmo das Sesións B sen dificultades. Asistir ás Sesións A tamén favorecerá a calidade da participación e das achegas individuais que o alumnado faga nas Sesións B que, xunto coa actitude, terase moi en conta para avaliar o antedito apartado.

AVALIACIÓN CONTINUA PARA ASISTENTES:

(1) Proba teórico-práctica individual: 25%

(2) Proba práctica en equipo: 10%

(3) Traballos en equipo: 25%

(4) Proxecto Aprendizaxe- Servizo: 25%

(5) Actitude e aproveitamento nas Sesións B: 15%

Para o alumnado que opte por ser Non Asistente (en avaliación global), as porcentaxes para o cálculo da cualificación final da materia serán as seguintes:

AVALIACIÓN GLOBAL PARA NON ASISTENTES:

(1) Proba teórico-práctica individual: 25%

(2) Proba práctica en equipo: 10%

(3) Traballos con tarefas individuais e en equipo: 40%

(4) Proxecto Aprendizaxe-Servizo: 25%

É necesario aprobar os apartados 1, 2 e 3 da avaliación para superar a materia (isto é, acadar un 5 sobre 10), tanto para Asistentes como para Non Asistentes. Se algún destes tres apartados non se aproban nunha oportunidade dada, a cualificación desta será o sumatorio de todas as partes da avaliación dividido entre dous.

O alumnado que opte pola opción de Non Asistente (en avaliación global) deberá cubrir o formulario habilitado na aula virtual da materia á maior brevidade posible (con prazo máximo ata o 30 de setembro), e deberá consultar na aula virtual da materia as instrucións das tarefas a realizar dentro da sección denominada 'Avaliación global: Non Asistentes / Curso Ponte□. Coa lista de alumnado Non Asistente, o profesorado conformará equipos de traballo e publicaraos na aula virtual da materia na primeira semana de outubro xunto coas instrucións para a elaboración de tarefas, co fin de que cada equipo se poida organizar para realizalas. Publicada a conformación dos equipos, o alumnado implicado debe establecer o primeiro contacto entre si a través de Moovi. Unha vez se entra na aula virtual da materia, pícase arriba á dereita, na icona do globo, e ponse o nome e apelidos da persoa á que se quere escribir encima de □Buscar□. A continuación pícase no nome e abaixo escríbese a mensaxe. Finalmente dáselle a □Enviar□, e a partir de aí cada equipo pode establecer as canles de comunicación que desexe. Para que isto funcione é necesario que todo o alumnado estea activo en Moovi.

O alumnado que ao longo do semestre perda o dereito de avaliación continua por superar o máximo de 3 faltas ás Sesións B debe pórse en contacto coa coordinadora da materia tan pronto como se vexa nesta circunstancia. Neste caso, o profesorado determinará a procedencia de seren avaliado de acordo á avaliación establecida para Non Asistentes. De ser o caso, este alumnado será integrado nun equipo de traballo de Non Asistentes, sempre que sexa posible. De non ser posible, e dado que a maioría das tarefas de avaliación para Non Asistentes deben realizarse en equipo e deben ser entregadas nunhas datas concretas, as tarefas grupais de avaliación obrigatoria que non se poidan entregar en equipo en primeira oportunidade, faranse en segunda oportunidade. Se se dan as circunstancias, a participación de alumnado Asistente en

actividades artísticas fóra das aulas regulares da materia (por exemplo, conmemoracións organizadas pola Facultade), poderá supor a obtención puntuación extra a sumar individualmente na cualificación final sempre que os apartados de avaliación 1, 2 e 3 estean aprobados.

AVALIACIÓN PARA ALUMNADO MATRICULADO EN FIN DE CARREIRA:

O alumnado que se matricule en Fin de Carreira debe pórse en contacto co profesorado á maior brevidade posible para solicitar as indicacións das condicións de avaliación para superar a materia.

OBSERVACIÓNS:

a. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico. O traballo en equipo ou individual é obrigatorio cando así se requira.

b. As datas oficiais dos exames poden consultarse na páxina web da Facultade, na ruta Docencia --> Exames. A convocatoria e as instrucións para as probas da materia anunciaranse na aula virtual da materia na sección 'Avaliación e cualificacións'.

c. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender as necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

d. Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do Curso ponte ou profesionais en exercicio.

e. En función das posibilidades organizativas e da evolución da materia, e xa que esta contempla na súa Planificación horas de dedicación fóra dos horarios regulares de aula, algúns apartados de avaliación poderán esixir o desenvolvemento de actividades fóra do horario da materia, así como poderán desenvolverse saídas didácticas e outro tipo de experiencias formativas, cuxa realización podería darse tamén fóra do horario asignado á materia.

f. O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios Facultade de Educación e Traballo Social: https://fcce.uvigo.es/gl/o-centro/normativa-e-formularios/) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Abad, Federico, **¿Do Re qué?: guía práctica de iniciación al lenguaje musical**, 978-84-11316-99-6, Berenice, 2023

Bonastre, Carolina, Cuervo, Laura, & García, Desirée (Dirs.), **Alfabetización digital en educación musical infantil: caminando por una nueva era**, 978-84-277-3248-3, Narcea, 2025

Cremades Andreu, Roberto, **Desarrollo de la expresión musical en educación infantil**, 978-84-283-3765-6, Paraninfo, 2017

Prego Fernández, Luís, & Cobos Martínez, Serxio, **Para cantar e bailar**, 978-84-8289-069-2, Cumio, 2008

Santos García, Beatriz, & Sánchez Gallardo, Mónica, **Música en la escuela infantil. Recursos musicales para educadores infantiles (0 a 3 años)**, 9788428341271, Paraninfo, 2019

Bibliografía Complementaria

Bernabé Villodre, María del Mar, & Martínez Bello, Vladimir (Eds.), **Orientaciones curriculares para crear un programa globalizado de movimiento y música en la escuela infantil**, 9788411839419, Tirant Lo Blanch, 2025

Brocklehurst, J. Brian, **Music in Schools**, 978-1-041-03073-7, Routledge, 2025

Gómez Espinosa, Juan, **Didáctica de la música. Manual para maestros de Infantil y Primaria**, 9788416125920, UNIR Editorial, 2015

Hemsy de Gainza, Violeta, **La iniciación musical del niño**, 9789876115339, Melos, 2013

López de la Calle Sampedro, M. Ángeles, **La música en centros de educación infantil 3-6 años de Galicia e Inglaterra, un estudio de su presencia y de las prácticas educativas**, http://hdl.handle.net/10347/2355, Universidade de Santiago de Compostela, 2007

McPherson, Gary E., & Graham F. Welch (Eds.), **Music Learning and Teaching in Infancy, Childhood, and Adolescence. An Oxford Handbook of Music Education**, 978-0-19-067459-5, Oxford University Press, 2018

Sabater, Natàlia, & Borràs, Laura, **Aprendiz de músico. Clara y David descubren el lenguaje musical con la musa Euterpe: un cuento mágico**, 978-84-18703-29-4, Redbook, 2022

Sol, Nahre, **Elements of Music. The fundamentals of music, made easier**, Julius Meltzer, 2023

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Obradoiro de creatividade artística/O05G110V01906
Xogo na educación infantil/O05G110V01912
Aprendizaxe das ciencias sociais/O05G110V01601

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación física e a súa didáctica na idade infantil/O05G110V01503
Didáctica da expresión plástica e visual/O05G110V01502

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Desenvolvemento motor/O05G110V01202
Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/O05G110V01205
Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica/O05G110V01301
Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/O05G110V01102
Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103
Didáctica da lingua e a literatura infantil/O05G110V01404
Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/O05G110V01302

Outros comentarios

a. Debido á importante carga práctica da materia, é altamente recomendable a asistencia regular ás sesións presenciais, tanto ás Sesións A como ás Sesións B.
b. Esta materia forma parte do Proxecto de Innovación Docente da Facultade de Educación e Traballo Social.
c. Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).
d. É necesario consultar a aula virtual da materia ao menos unha vez por semana, así como ter activo o correo electrónico institucional da UVigo e usalo para as comunicacións co profesorado. Co fin de asegurar a privacidade e garantir a identidade, non se atenderán mensaxes electrónicas enviadas dende contas alleas ás da UVigo. En todo caso, as consultas faranse á profesora de modo presencial, ben en clase, ben presencial ou telefonicamente nas titorías, nunca por e-mail.
e. Os traballos deberán ser entregados en tempo e forma, e polos medios que se expliciten nas orientacións proporcionadas, así como orixinais. A detección de plaxio ou copia de traballos suporá o suspenso na convocatoria correspondente. Agás na realización de traballos coordinados entre materias, un mesmo traballo non poderá ser utilizado para varias materias a efectos de avaliación.
f. Dentro da lóxica do camiño cara a sociedades máis inclusivas e igualitarias, e seguindo os principios de igualdade cos que está comprometida esta universidade, recoméndase facer uso da linguaxe inclusiva (especialmente no referido á diversidade) e imparcial en canto ao xénero tanto nos traballos escritos como nas producións orais.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua e literatura: Galego				
Materia	Lingua e literatura: Galego			
Código	O05G110V01505			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Dacosta Pérez, Fernando			
Profesorado	Dacosta Pérez, Fernando			
Correo-e	fernando.dacosta.perez@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	A especialidade de Grao de Educación Infantil require que a/o futura/o docente domine diversos aspectos da lingua e da comunicación. Demanda, tamén, unha formación en literatura e sociolingüística que leve ao desfrute desde o coñecemento. Un goce que, ao facelo propio, poida ser transmitido posteriormente no exercicio profesional. Os obxectivos desta materia son lingüísticos, de cara a unha boa comunicación, e literarios, xogando coa creatividade e a transmisión de sentimentos e emocións. A disciplina está concibida para profundar en coñecementos non impartidos en cursos anteriores ou para complementalos (Literatura, Historia da nosa lingua e Lingua e sociedade), fornecendo ao alumnado dos rudimentos necesarios para a comprensión, a análise e o desfrute de textos literarios.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C45	Coñecer a tradición oral e o folclore.
C46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
C51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico

D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Liderado
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación			C46	D1 D3
2. Favorecer as capacidades de fala e escrita.			C43	D1 D3 D11 D13 D15 D16 D17
3. Coñecer e dominar as técnicas da expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos.	A1 A2 A3 A4		C43 C44 C46	D1 D2 D3 D9 D13 D15 D16 D17
4. Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente en galego.			C44 C46 C48 C50	D1 D3 D13 D15 D16 D17
5. Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua		B3 B6	C46	D1 D3 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
6. Coñecer as liñas xerais da historia da lingua galega.	A1 A2 A3 A4 A5			D1 D2 D3 D13 D15
7. Coñecer os rudimentos teóricos para analizar a relación entre lingua e sociedade.	A1 A3 A4 A5	B3 B6	C48	D1 D2 D3 D7 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17

8. Coñecer a situación lingüística mundial multilingüe e multicultural.	A1 A3 A4 A5	B3 B6	C48	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19
9. Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.	A2	B3 B6	C48	D1 D7 D8 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19
10. Relacionar a situación lingüística de Galicia coa situación lingüística mundial.	A2	B1 B3 B6	C48	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19
11. Coñecer a situación legal, a normalización e a normativización do galego.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B6	C48	D1 D2 D3 D7 D8 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19
12. Fomentar a eliminación dos prexuízos lingüísticos tanto da escola como da sociedade.	A2 A3 A4	B3 B6	C48	D1 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19

13. Coñecer a tradición oral e o folclore.	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B6	C45	D1 D3 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19
14. Adquirir formación literaria.	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B6	C51	D1 D2 D3 D7 D8 D13 D15 D17 D21
15. Comprender o feito literario.		B3 B6	C50 C51	D1 D2 D3 D13 D15 D17 D21
16. Coñecer os rudimentos do comentario de texto (narrativo e/ou poético).	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B6	C50 C51	D1 D2 D3 D7 D8 D9 D13 D15 D16 D17 D21
17. Coñecer a historia da literatura galega para saber contextualizar os textos que se comenten.	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B6	C50 C51	D1 D2 D3 D7 D8 D13 D14 D15 D16 D17 D21
18. Aplicar os conceptos lingüísticos e literarios á análise da realidade galega atendendo á súa especificidade.	A2 A3 A4	B3 B6	C43 C48 C51	D1 D2 D3 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D21

Contidos
Tema

1. Historia da nosa lingua	1.1. A formación da lingua galega. Que é iso dos celtas? O latín é lingua nai do galego? Os suevos tiveron un reino en Galicia? Inflúe o árabe na nosa lingua? 1.2. O galego na Idade Media. Que é realmente iso das cantigas? Por que houbo esa eclosión literaria en Galicia? 1.3. Os Séculos Escuros. A que se debe a decadencia do galego? Quen e como o rescatou? 1.4. O século XIX. Que é iso do rexurdir da lingua galega? 1.5. O século XX. O esplendor do primeiro terzo de século, a represión franquista, a literatura en democracia. Os novos xéneros: música, audiovisual, xornalismo, cómic...
2. Lingua e sociedade	É a nosa lingua a máis difícil do mundo e por iso están a perderse falantes? Ou hai outras razóns que podemos descubrir? 2.1. A linguaxe e a comunicación. 2.2. Unidade e variedade da lingua galega. 2.3. Lingua oral e lingua escrita. 2.4. A situación lingüística no mundo. 2.5. Os prexuízos lingüísticos. 2.6. Linguas en contacto: o caso galego 2.7. Bilingüismo e diglosia. 2.8. Interferencias lingüísticas 2.9. Normalización e normativización.
3. Oralidade e comunicación. Tradición oral	Podemos facer literatura ao falar? Podo erguerme pola mañá e recibir un golpe de poesía? 3.1. A literatura popular de tradición oral. 3.2. Da tradición oral á escrita de autor. 3.3. Recursos para a comunicación oral
4. Literatura	Podemos desfrutar ao ler e ao coñecer a nosa literatura? Saber analizar un texto, axuda ao noso espírito crítico? Pode facer que detectemos cando nos están colando unha trola polas redes sociais? 4.1. A linguaxe e a literatura. 4.2. O comentario de texto. 4.3 A literatura galega medieval. 4.4. Literatura galega dos séculos escuros. 4.5. Literatura galega do Rexurdimento. 4.6. A literatura galega no período 1900-1936. 4.7. A literatura galega no período 1936-1975. 4.8. A literatura galega desde 1975 até a actualidade.
5. Creatividade	Levemos a creatividade ás aulas. É posible aprender xogando e creando? 5.1. Exercicios de creatividade oral e escrita (sobre todo nas clases prácticas) 5.2. Reflexións críticas

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	22	34	56
Traballo tutelado	14	34	48
Lección maxistral	14	30	44
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente
Descrición

Resolución de problemas	Creación e corrección de actividades iniciadas na aula. Orientacións sobre os criterios para a elección de traballos que deben realizar. Aclaración de todas as dúbidas que expoña o alumnado. Exposición de traballos.
Traballo tutelado	Como podemos levar a literatura ás aulas? Os sentidos e as emocións, actividades para a aula... -Elaboración de textos (poético, narrativo, teatral, ensaístico) e comentario de textos: narrativa, poesía, teatro. -Orientacións sobre a metodoloxía que deben empregar. -Orientacións sobre as lecturas.
Lección maxistral	Exposición teórica dos contidos do temario e orientacións dos traballos que o alumnado debe realizar durante o curso. Aclaracións sobre as cuestións do temario explicado e resolución de dúbidas e cuestións das/dos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	Atenderase calquera dúbida ou cuestión do alumnado ao longo das sesións.
Resolución de problemas	Atendarase de forma individualizada ao alumnado, tanto nas sesións de clase práctica como nas titorías.
Traballo tutelado	Os traballos serán titorizados tanto nas clases prácticas como nas titorías.
Probas	**Descrición**
Exame de preguntas de desenvolvemento	O alumnado será atendido sempre que o precise no horario de titorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas	- Análise e comentario (dun texto narrativo, poético, teatral...), elaboración dunha programación didáctica, propostas de cara á creatividade na aula. - Elaboración dun texto creativo (poético, narrativo, teatral, ilustrado...). - Presentación oral.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B6	C43 C44 C45 C46 C48 C50 C51	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D21
Traballo tutelado	-Elaboración dun traballo tutelado relacionado co apartado 2 do programa, "Lingua e sociedade", que incluirá unha parte de investigación empírica. - Presentación oral do traballo.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B6	C43 C44 C45 C46 C48 C50 C51	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D21

Lección maxistral	Asistencia e participación	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B6	C43 C44 C45 C46 C48 C50 C51	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D21
Exame de preguntas de desenvolvemento	- Proba escrita.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B6	C43 C44 C45 C46 C48 C51	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modelo A: O alumnado que asista regularmente á clase terá que presentarse obrigatoriamente ao exame e acadar como mínimo un 4, para poder sumar as notas obtidas nos traballos.

Modelo B: O alumnado que non asista regularmente a clase, ademais do exame, terá que realizar un traballo oral e outro escrito, sobre as temáticas acordadas co docente. Para facer media, no exame debe acadar como mínimo un 5 e nos traballos como mínimo un 3.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo 'datas exames.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación poderán adaptarse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na que se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia tanto para o alumnado do curso ponte como para profesionais en exercicio.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gutiérrez Izquierdo, R., **Lectura de nós. Introducción á literatura galega.**, Xerais, 2000

Mariño, R., **Historia da lingua galega**, Sotelo Blanco, 1998
Monteagudo Romero, H., **Estudios de sociolingüística galega**, Xerais, 1998
Bibliografía Complementaria
Rodríguez Fer, C., **Comentario de textos contemporáneos**, Xerais, 1992
López Casanova, A., **Diccionario metodolóxico de análise literaria. I A poesía**, Galaxia, 2001
Fernández Rei, F., **Dialectoloxía da lingua galega**, Xerais, 1991
Rodari, G., **Gramática da fantasía**, Kalandraka, 1999
Moreno Cabrera, J. C., **La dignidad e igualdad de las lenguas**, Alianza, 2000
Villanueva, D., **El comentario del texto narrativo: cuento y novela**, Nostrum, 2006
VVAA, **Galicia. Antropoloxía. Imaxinario. Literatura popular. Tomo XVIII**, Hércules, 1997
Fernández Rial, Rosalía, **Aulas sen paredes**, Positivas, 2016
Alonso Pintos, Serafín; Muñoz Saa, Begoña; Sarmiento Macías, María Xesús, **Claro e seguido (1,2,3 e 4). Un enfoque comunicativo na didáctica da lingua**, Xerais, 2004

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103
Didáctica da lingua e a literatura infantil/O05G110V01404

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Antropoloxía: Pensamento e cultura/O05G110V01401
Aprendizaxe das ciencias sociais/O05G110V01601

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Comunicación: Lingua galega/O05G110V01201
Lingua e literatura: Galego/O05G110V01505

Outros comentarios

A foto en Moovi debe permitir recoñecervos. Foto tipo carnet.

Acudide con gañas de descubrir, de aprender creando, de compaxinar o rigor académico co desfrute que debe proporcionar o coñecemento.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingua e literatura: Español				
Materia	Lingua e literatura: Español			
Código	O05G110V01507			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Acuña Ferreira, Antonia Virginia			
Profesorado	Acuña Ferreira, Antonia Virginia			
Correo-e	virginia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Pretendemos que o alumnado adquira unha boa competencia lingüística e literaria do español e para alcanzar este obxectivo traballaremos as destrezas que entran en xogo no proceso comunicativo: a capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela no estudantado.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
C51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
D1	Capacidade de análise e síntese
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D15	Aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Adquire hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativa e cooperativa, e trata de promovelos no estudantado desde a participación e o esforzo individual.	A3 A4	B4 B11	C29	D7 D9 D15
2. Comprende e sabe interpretar os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	A1 A2	B1 B2	C28	D7 D13 D15 D16
3. Coñece as bases teóricas dos currículos de excelencia educativa e é capaz dunha valoración crítica dos deseños curriculares españois.	A3	B11	C28	D7 D13 D15 D16
4. Coñece, respecta e promove a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa, e é capaz de contribuír á planificación e xestión críticas de tal diversidade.	A1 A2 A4	B11	C48	D7 D12 D16
6. Valora a importancia do traballo en equipo e asume a súa cota de responsabilidade.			C29	D7 D9 D13 D16
7. Mellora as destrezas básicas de lectura, escritura e especialmente da comunicación oral, en canto compoñentes esenciais, ao lado do cálculo, das competencias clave e ferramientas precisas para reforzar a educación e o rendemento do profesorado.	A4	B11	C43 C44 C46 C49	D3 D15
8. Sabe expresarse en español con fluidez e precisión e pode facer un uso flexible de devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	A4	B11	C43 C44 C46 C49	D3 D15
9. Comprende o paso da oralidade á escritura e coñece e sabe usar os diferentes rexistros e usos da lingua		B6	C43 C44 C46 C49	D3 D15
10. É capaz de comprender unha ampla variedade de textos extensos, así como de recoñecer neles sentidos implícitos e facer valoracións críticas.	A2 A3	B11	C21 C43 C44 C51	D1 D7 D13 D15
11. É quen de interpretar e de construír textos sobre temas de certa complexidade desde o respecto ás normas de xénero de discurso, de tipos de texto e desde as esixencias de claridade, de coherencia, den cohesión e cunha elocutio axeitada aol contexto.	A4	B6 B11	C43 C44 C51	D1 D7 D13 D15 D16
12. Adquire formación literaria, con especial atención ao papel e ao uso da literatura na educación infantil.		B2	C46 C51	D1 D13 D15
13. Coñece e aplica creativamente os conceptos básicos de análise literaria aos xéneros máis utilizados na educación infantil.	A2 A3	B11	C28 C46 C51	D7 D13 D15
14. Utiliza, si a situación requíreo, soportes non verbais que complementen a súa exposición (TIC, audiovisuais...).	A4	B2 B6 B7 B11	C28 C49	D5 D7 D16

Tema	
1. Principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación, con especial atención á comunicación oral.	1.1. O enfoque comunicativo do ensino de linguas e a educación literaria. 1.2. O ensino de linguas: o enfoque tradicional. 1.3. As linguas como instrumento de comunicación. 1.4. O ensino de linguas na actualidade: o enfoque comunicativo. 1.5. Do ensino da literatura á educación literaria. 1.6. A área de Comunicación e representación da realidade no currículo de Educación Infantil. 1.7. Pragmática e conversación. Elementos non verbais da comunicación oral.

2. Unidade e variedade do español: estándar, sociolectos e rexistros.	2.1. A diversidade lingüística no currículo de Educación Infantil. 2.2. Unidade do español: o estándar. O concepto de lingua estándar. 2.3. O estudo da diversidade dialectal das linguas. Dialectoloxía e Sociolingüística. 2.4. A diversidade lingüística en España. Socioloxía da linguaxe. 2.5. A variación diastrática: os dialectos sociais ou sociolectos. 2.6. As actitudes sociais ante as linguas e as variedades lingüísticas. O papel da escola. 2.7. A variación diafásica: os rexistros.
3. O uso da lingua en contexto. Pragmática, conversa e comunicación non verbal.	3.1. Introdución. 3.2. A pragmática. 3.3. A Análise conversacional 3.4. Elementos non verbais e paraverbais da comunicación oral.
4. Interpretación e construción de textos desde o español.	4.1. Introdución. A Lingüística do texto e o concepto de texto. Sobre os termos texto e discurso. 4.2. Os procesos de escritura. 4.3. Propiedades básicas dos textos: adecuación, coherencia e cohesión textual. 4.4. Xéneros e modalidades textuais: narración, descrición, exposición e argumentación. 4.5. Xéneros da literatura infantil. A poesía de tradición oral. Os xéneros narrativos: contos, lendas e fábulas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	2	7.5	9.5
Traballo tutelado	8.5	35	43.5
Lección maxistral	26	26	52
Resolución de problemas	14	20	34
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	9	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Exposición oral sobre o proceso de preparación e/ou os resultados do traballo tutelado, para mellorar as habilidades de comunicación oral.
Traballo tutelado	Elaboración dun traballo en grupo relacionado coa comunicación oral e o seu ensino en Educación infantil, a diversidade dialectal do español ou as características e xéneros da literatura infantil, incluindo a literatura oral.
Lección maxistral	Clases maxistrais sobre os contidos da materia. Potenciarase a participación activa do alumnado mediante a formulación de preguntas e a proposta de debates.
Resolución de problemas	Realización de actividades de diversa índole, individualmente ou en grupo, para a aplicación práctica dos contidos explicados nas clases maxistrais e a mellora da competencia escrita e lectora: lecturas e documentación sobre o traballo a realizar, análise e redacción de textos, elaboración de propostas didácticas a partir dos contidos ou conceptos explicados, resumos de lecturas, exercicios, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Traballo tutelado	Estas titorías servirán para orientar ao alumnado sobre o tipo de traballo que desexe realizar, facer un seguimento da súa elaboración e da preparación das exposicións orais.
Resolución de problemas	Titorías de apoio para a realización das actividades de aplicación práctica dos contidos da materia, especialmente das que se terán en conta para a avaliación.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Presentación	Valoración da exposición oral sobre a elaboración do traballo en grupo, prestando especial atención ás habilidades de expresión e comunicación oral.	10	A1 A2 A3 A4	B1 B2 B4 B6 B11	C21 C28 C29 C43 C44 C46 C48 C49 C51	D1 D3 D5 D9 D12 D13 D15 D16
Traballo tutelado	Valoración da calidade do traballo académico realizado por grupos sobre algún dos contidos da materia.	30	A1 A2 A3 A4	B1 B2 B4 B6 B7 B11	C21 C28 C29 C43 C44 C46 C48 C49 C51	D1 D3 D5 D7 D9 D12 D13 D15 D16
Lección maxistral	Participación activa do alumnado nas sesións expositivas sobre os contidos da materia.	10	A1 A2 A3 A4	B1 B4 B6 B7 B11	C43 C44 C46 C48 C49 C51	D1 D3 D7 D12 D13 D15 D16
Resolución de problemas	Participación activa do alumnado nas clases B da materia; entrega e valoración de determinadas actividades o prácticas planteadas nestas sesións.	30	A1 A2 A3 A4	B1 B2 B4 B7 B11	C21 C28 C29 C43 C44 C46 C48 C51	D1 D3 D5 D7 D12 D13 D15 D16
Exame de preguntas de desenvolvemento	Valoración das respostas a preguntas e/ou exercicios de desenvolvemento sobre contidos da materia.	20	A1 A3 A4	B1 B6	C28 C43 C44 C46 C48 C49 C51	D1 D3 D7 D12 D13 D15 D16

Outros comentarios sobre a Avaliación

De acordo coa normativa sobre a avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do alumnado da Universidade de Vigo (https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/show/565Es), o alumnado pode elixir entre un sistema de avaliación continua ou un sistema de avaliación global.

No **sistema de avaliación continua** desta materia valoraranse todas as metodoloxías e probas establecidas nesta guía, nas porcentaxes indicadas, e requirirase unha asistencia mínima do 80 % ás clases, así como a entrega de todas as actividades ou traballos que computan para a avaliación. Non se terán en conta as faltas de asistencia xustificadas por motivos que estean incluídos na citada normativa. O incumprimento dos requisitos para este sistema de avaliación, tanto de asistencia como de entrega de actividades e traballos, suporá o cambio ao sistema de avaliación global. O exame de preguntas de desenvolvemento enténdese como proba final e poderá realizarse na última semana de clases, non necesariamente, polo tanto, na data oficial fixada pola facultade. Nesta proba requirirase unha nota mínima de 4 sobre 10 puntos, ou equivalente, para que poidan sumarse as cualificacións obtidas nas demais actividades de avaliación.

Alternativamente, o alumnado pode acollerse ao **sistema de avaliación global**, que non require asistencia ás clases. Para iso, deberá escribir á coordinadora e/ou ao profesorado responsable da materia un correo electrónico no que indique expresamente a súa preferencia por este sistema, **no prazo máximo dun mes e medio desde o inicio das clases**. Neste caso, o alumnado poderá ser avaliado exclusivamente polo exame de preguntas de desenvolvemento, que deberá realizarse na data oficial fixada pola facultade, ou pola súa combinación coa entrega das actividades de resolución de problemas, que suporían entón o 50 % da cualificación. Estas actividades ou prácticas deberán entregarse sempre nas mesmas datas establecidas no sistema de avaliación continua. De non entregarse algunha delas, perderase o dereito a que se teñan en conta para a cualificación final. O exame poderá ser máis amplo ca o formulado no sistema de avaliación continua. Se se combina coa entrega de prácticas, deberá obterse cando menos un 4 sobre 10 para que poidan sumarse as puntuacións obtidas nelas. No caso de avaliación exclusiva polo exame, deberá obterse un 5 para que a materia se

considere aprobada.

As partes da materia superadas na 1ª convocatoria non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, aprobadas dentro dese curso académico.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da facultade.

Nos procesos de avaliación teranse sempre en conta a ortografía e a expresión escrita, así como a aplicación das normas APA7 de citación bibliográfica e para a elaboración de listas de referencias.

En xeral, en calquera das metodoloxías docentes que se empregan na materia poderán incorporarse, ademais, estruturas de Aprendizaxe Cooperativa (AC).

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios Facultade de Educación e Traballo Social)e á normativa que estableza a UVigo.

2ª CONVOCATORIA

Só se repetirán as probas de avaliación que non fosen superadas na 1ª convocatoria.

OBSERVACIÓNS

En liña co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía pode adaptarse ás necesidades específicas de apoio educativo do alumnado matriculado no programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información
Bibliografía Básica
Cassany, Daniel et al., **Enseñar lengua**, Graó, 2003
Ceballos Viro, Ignacio, **Iniciación literaria en Educación Infantil**, UNIR, 2013
Cortés Rodríguez, L., **Cómo hacer una exposición oral**, Arco-Libros, 2018
Fuentes Rodríguez, Catalina, **Guía práctica de escritura y redacción**, Espasa/Instituto Cervantes, 2020
Muñoz-Basols, Javier, Moreno, Nina, Taboada, Inma y Lacorte, Manel, **Introducción a la lingüística hispánica actual: teoría y práctica**, Routledge, 2017
Sánchez Lobato, Jesús (coord.), **Saber escribir**, Aguilar/instituto Cervantes, 2006
Sanz, G., **Comunicación efectiva en el aula. Técnicas de expresión oral para docentes**, Graó, 2014
Yule, George, **El lenguaje**, Akal, 2007
Bibliografía Complementaria
Briz, Antonio, **Lo coloquial y lo formal, el eje de la variedad lingüística**, 2007
Briz, Antonio y Albelda, Marta, **Saber hablar**, 6ª, Aguilar/Instituto Cervantes, 2020
Calsamiglia, Helena y Tusón, Amparo, **Las cosas del decir. Manual de análisis del discurso**, 2ª, Ariel, 2007
Capdevila, Carles, **Educar mejor. Once conversaciones para acompañar a familias y maestros**, Arcàdia, 2016
Cerrillo Torremocha, Pedro César, **La animación a la lectura desde las edades tempranas**, Biblioteca Virtual Universal, 2007
Díez, Antonio y Clemente, Vicente, **Didáctica de la lengua y la literatura para los estudiantes para maestro/a: Saberes previos y reflexión didáctica**, Octaedro, 2017
Escribano, Asunción, **Comentario de textos interpretativos y de opinión**, Arco-Libros, 2008a
Escribano, Asunción, **Comentario de textos informativos**, Arco-Libros, 2008b
Fundación Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, **Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes**, http://www.cervantesvirtual.com/, 2018
Fundación del español urgente, **Fundéu BBVA**, www.fundeu.es, 2018
Guerrero Ruiz, Pedro y Caro, Mª Teresa (coords.), **Didáctica de la lengua y educación literaria**, Pirámide, 2015
Instituto Cervantes, **Las 500 dudas más frecuentes del español**, Espasa Libros, 2013
Lomas, Carlos (coord.), **Fundamentos para una enseñanza comunicativa del lenguaje**, Graó, 2015
Loureda Lamas, Óscar, **Nuevas perspectivas para el análisis del texto**, Universidad de Murcia, 2010
Martín Vegas, Rosa Ana, **Recursos didácticos en lengua y literatura**, Síntesis, 2015
Mata Anaya, Juan et al. (eds.), **Didáctica de la lengua y la literatura**, Pirámide, 2015
Mendoza Fillola, Antonio, **Función de la literatura infantil y juvenil en la formación de la competencia literaria**, Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, 2008
Nisbet, J. y J. Shucksmith, **Estrategias de aprendizaje**, 4ª, Santillana, 1994
Ong, Walter, **Oralidad y escritura. Tecnologías de la palabra**, 2ª, Fondo de Cultura Económica, 2016
Palou, Juli, Bosch, Carmina y Carreras, Montserrat (coords.), **La lengua oral en la escuela. 10 experiencias didácticas**, Graó, 2005
Real Academia Española, **Enclave RAE**, https://enclave.rae.es/, 2019
Rienda, José, **Claves de la composición escrita**, Pirámide, 2015
Sánchez Abchi, Verónica et al., **Producción escrita y dificultades de aprendizaje**, Graó, 2013

Sánchez Avendaño, Carlos, **Los problemas de redacción de los estudiantes costarricenses: una propuesta de revisión desde la lingüística del texto**, 2005

Tascón, Mario (dir.), **Escribir en Internet. Guía para los nuevos medios y las redes sociales**, Galaxia Gutemberg / Fundéu BBVA., 2012

VVAA, **Hablar en clase. Cómo trabajar la lengua oral en el centro escolar**, Graó, 2005

Yubero Jiménez, Santiago et al (coords.), **Las bibliotecas en la formación del hábito lector**, Universidad de Castilla-La Mancha, 2015

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Comunicación: Lingua española/O05G110V01101

Outros comentarios

Esta materia forma parte dunha facultade comprometida coa sustentabilidade do medio ambiente e das persoas. De acordo con esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas baseadas en materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Aprendizaxe da lingua estranxeira: Francés				
Materia	Aprendizaxe da lingua estranxeira: Francés			
Código	O05G110V01508			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Francés			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Vázquez Rodríguez, Sara			
Profesorado	Míguez Álvarez, Carla María Vázquez Rodríguez, Sara			
Correo-e	savazquez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo fundamental desta materia é ofrecer ao alumnado unha visión metodolóxica sobre o ensino da lingua francesa nas aulas de infantil. Esta aproximación levarase a cabo a través de actividades prácticas. Unha vez superada a materia, o alumnado alcanzará o nivel A1 do Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas (MCERL). Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliografías para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela no estudantado.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
C42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.

C53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun contexto internacional
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Liderado
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade
D22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Deseñar, planificar e evaluar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.	A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B7 B9 B11 B12	C42 C43 C51 C53 C61	D1 D3 D4 D6 D8 D11 D12 D14
2. Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativo e promovelo entre os estudantes	A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B7 B9 B11 B12	C42 C43 C51 C53 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D7 D8 D9 D11 D13 D14 D15 D17 D19
Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturales e pragmáticas.	A3 A4 A5	B2 B3 B5 B10	C42 C43 C53	D1 D3 D4 D6 D10 D11 D12 D13 D19

Diferenciar entre as actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral y comprensión oral) adecuadas ao nivel A1.1 do Marco.	A3 A4 A5		C37 C43	D1 D3 D4 D7 D11 D12 D13 D19
Ser capaz de preparar e impartir unha unidade didáctica.	A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B7 B8 B11 B12	C42 C43 C51 C53 C61	D1 D2 D3 D4 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20 D21 D22
Ser capaz de levar a cabo distintos tipos de avaliación.	A3 A4 A5	B2 B3 B5 B7 B9 B11 B12	C42 C43 C51 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D13 D14 D15 D19 D21
Coñecer o currículo da lingua estranxeira na Educación Infantil.	A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C42 C43 C51 C53 C61	D1 D3 D4 D13 D14 D15 D21
Identificar os tipos de actividades comunicativas (interacción oral, expresión oral y comprensión oral) no ámbito persoal.	A3 A4 A5	B2 B3 B7 B11	C42 C43 C51 C53 C61	D1 D2 D3 D4 D11 D12 D13 D18 D19

Contidos

Tema	
1. Modelo teórico da lingua como comunicación: as aportacións orientadas á acción.	1.1 Ensino da lingua francesa en idades temperás. 1.2. Metodoloxías no ensino das linguas estranxeiras.
2. Enfoque didáctico por tarefas e competencias.	2.1 O Marco Europeo Común de Referencia para as linguas (MECR).
5. Currículo de linguas estranxeiras na educación infantil.	5.1 A relación entre o currículo de infantil e a lingua francesa.

3. Elaboración de unidades didácticas.	3.1 Propostas didácticas para infantil. 3.2 Recursos para o ensino da lingua francesa en educación infantil: cancións, poemas, xogos e contos.
4. Métodos de avaliación global e analítica.	4.1 A avaliación da comprensión e a expresión.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	15	30	45
Resolución de problemas	11.5	23.5	35
Presentación	10	20	30
Traballo tutelado	12	24	36
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Exposición por parte del alumnado ante el docente y/o un grupo de estudiantes de un tema sobre contenidos de la materia o de los resultados de un trabajo, ejercicio, proyecto... Se puede llevar a cabo de manera individual o en grupo.
Presentación	As exposicións dos traballos desenvolveránse ante os compañeiros de clase empregando as horas que sexan necesarias.
Traballo tutelado	Traballaranse os contidos da aprendizaxe do francés. Ao longo do curso o alumnado entrgará un traballo escrito sobre unha unidade didáctica e fará unha exposición do devandito traballo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**
Lección maxistral	En todas as sesións a participación activa do alumnado é imprescindible para fomentar o debate e a reflexión
Presentación	O traballo que se expoña será resultado da colaboración alumnado/profesora para o correcto desenvolvemento dos procesos requiridos durante a elaboración e tamén a resolución de dúbidas durante as horas de titorías previas á exposición
Resolución de problemas	O traballo que se expoña será resultado da colaboración alumnado/profesora para o correcto desenvolvemento dos procesos requiridos durante a elaboración e tamén a resolución de dúbidas durante as horas de titorías previas á exposición
Traballo tutelado	Durante as sesións a profesora estará á disposición de calquera consulta ou dúbida que se teña a ben realizar

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Resolución de problemas	Neste apartado tomaranse en consideración a elaboración e presentación das tarefas de aula realizadas individualmente ou en grupo.	30	A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C37 C42 C43 C51 C53 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22
Presentación	Valorarase o interese e a participación activa en todas as accións docentes, a aplicación didáctica, a creatividade e a expresión oral: corrección e fluidez.	20	A4 A5	B2 B3 B4 B5 B7 B9 B11 B12	C42 C43 C51 C53 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D7 D8 D9 D11 D12 D15 D17 D19 D20 D21
Traballo tutelado	Elaboración dunha unidade didáctica	30	A3 A4 A5	B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B11 B12	C42 C43 C51 C53 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22

Exame de preguntas obxectivas	Valorarase a adecuación das respostas.	20	A3 A4 A5	B2 B3 B5 B7 B9 B11 B12	C42 C43 C51 C53 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D19 D20

Outros comentarios sobre a Avaliación

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo

Aqueles estudantes que, por causa xustificada, NON poidan ASISTIR periódicamente, deberán presentarse a unha proba escrita e a unha proba oral en francés. Estas probas versarán sobre os contidos da materia e cada un deles puntuará o 50% da nota final.

O lugar de publicación das cualificacións e da revisión será no taboleiro de anuncios do despacho do profesorado responsable e/ou na Plataforma Moovi ou en calquera outro espazo dixital que se lle especifique. Se o alumno/a non o especifica durante a primeira semana de clase, enténdese que da o seu permiso para que os seus datos (nome completo) aparezan nos listados de notas, tanto en Moovi como noutro espazo. A data de revisión será a publicada pola facultade ou no seu defecto polo profesorado.

Para ser calificados/as a través da avaliación continua requírese a asistencia do alumnado, ó menos, ó 80% das sesións prácticas e teóricas respetivamente. Outras situaciones excepcionais que merezan un trato específico analizaranse no seu momento.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta material para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade, no espazo DATAS EXAMES.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Vanthier, Hélène, **L'Enseignement aux enfants en classe de langue**, CLE International, 2009

Tagliante, Christine, **La Classe de langue**, CLE International, 2007

Tagliante, Christine, **L'Evaluation et le cadre européen commun**, CLE International, 2009

Bertocchini, Paola, **Manuel de formation pratique pour le professeur de FLE**, CLE International, 2008

Cuq, Jean-Pierre, **Cours de didactique du français langue étrangère et seconde**, Presses Universitaires de Grenoble, 2008

Bibliografía Complementaria

CONSEIL DE L'EUROPE, **Cadre Européen Commun de Référence pour les langues: Apprendre, enseigner, évaluer**, Conseil de l'Europe, 2001

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA, **O inglés en Infantil. Unha porta ao plurilingüísmo**, Xunta de Galicia, 2009

Weiss, François, **Jouer, communiquer, apprendre**, Hachette, 2002

Rohrbach, Sophie, **Comptines et jeux de doigts**, Editions Gründ, 2014

Jourdy, Camille, **Mes premières chansons mimées**, Editions Gründ, 2015

Brasseur, Philippe, **1001 activités autour du livre : raconter, explorer, jouer, créer**, Casterman, 2007
Sheila Gepp Stirling, Josep Holgado, Mari Carmen López, Rosa López Boullón, Ángeles Medina de la Maz, **Las lenguas extranjeras en el aula Reflexiones y propuestas**, Graó, 2006
Eid, C., PATOUMA, J., **Contes, mythes et légendes - Le storytelling en classe de FLE - Techniques et pratiques de classe**, 978-2-09-039507-5, CLE International, 2026
Ruiz Felix, E., **La chanson en classe de FLE - Techniques et pratiques de classe**, 978-2-09-039833-5, CLE International, 2025
FEYENS, E. et NOYON, C., **Activités pour dynamiser la classe de FLE - Techniques et pratiques de classe**, 978-2-09-039832-8, CLE International, 2026

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Idioma estranxeiro II: Francés/O05G110V01931
Lingua estranxeira a través da literatura infantil ou xuvenil: Francés/O05G110V01937

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Idioma estranxeiro I: Francés/O05G110V01405

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Recoméndase que, no momento de iniciar a materia, o alumnado teña coñecementos previos en lingua francesa.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Aprendizaxe das ciencias sociais				
Materia	Aprendizaxe das ciencias sociais			
Código	O05G110V01601			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Sánchez Sánchez, David Ernesto			
Profesorado	Moragón Arias, María Pilar Sánchez Sánchez, David Ernesto			
Correo-e	davide.sanchez.sanchez@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Esta materia consiste en ensinar aos futuros mestres/as a introducir aos nenos no coñecemento das distintas Ciencias Sociais que compoñen os contidos do DCB, así como a recoñecer as dificultades de aprendizaxe dos distintos conceptos e nocións relacionados coas Ciencias Sociais na Educación Infantil			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela no estudantado.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos periodos 0-3 e 3-6.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuales e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.

C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do periodo 0-3 e do periodo 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C30	Participar na elaboración e seguimiento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
C38	Coñecer os momentos máis sobresalientes da historia das ciencias e as técnicas e a súa transcendencia.
C39	Elaborar propostas didácticas en relación coa interacción ciencia, técnica, sociedade e desenvolvemento sustentable.
C40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
C41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Motivación pola calidade
D22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer os fundamentos do currículo desta etapa	A1 A5	B1 B9	C1 C12 C21 C22 C28 C30	D3 D16 D21
Coñecer as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes sobre o medio social	A2 A4	B2 B9	C1 C2 C13 C14 C44	D3 D13 D15 D21
Coñecer as estratexias didácticas para desenvolver as nocións espazo-temporais	A1 A2	B2 B3	C1 C2 C4 C32 C36	D6 D11 D12 D15

Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia	A1 A3	B3 B4 B12	C5 C12 C14 C26 C37 C38 C40	D1 D3 D8 D14 D19
Elaborar propostas didácticas en relación coa aprendizaxe do medio social na Educación Infantil	A1 A2 A5	B2 B3 B7 B9 B11	C5 C23 C24 C26 C29 C39 C40 C41	D2 D3 D5 D9 D17 D21 D22
Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados	A4	B2 B4 B11 B12	C5 C6 C23 C24 C26 C29 C40 C41	D2 D3 D5 D9 D16 D17 D22
Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da Información e a Comunicación na aprendizaxe do medio social	A4 A5	B7 B12	C21 C24 C29 C41	D2 D5 D6 D7 D9 D15 D21 D22

Contidos

Tema	
1. BLOQUE 1. Epistemoloxía e contidos da área de Ciencias Sociais. A área do Contorno: que é, que comprende e Área do contorno no currículo de Educación Infantil	Introdución ás Ciencias Sociais: concepto e trazos que as caracterizan. Cales son as Ciencias Sociais? Definicións. As Ciencias Sociais na Escola: contidos en Educación Infantil. Ciencias que estudan as CCSS. Ciencia interdisciplinar adecuada para a percepción sincrética en Educación Infantil. Axuste das Ciencias Sociais ás características psicoevolutivas dos nenos de infantil. Ata onde poden adquirir conceptos sociais e como? Área do Contorno e currículo.
2. BLOQUE 2. A construción dos conceptos e nocións para o coñecemento das Ciencias Sociais. Nocións espazotemporais.	Desenvolvemento e evolución das nocións espaciais. Desenvolvemento e evolución das nocións temporais. Tratamento didáctico da obra de arte. Os recunchos da historia. Os recunchos da xeografía. Os recunchos da arte e museo. Experiencias piagetianas da adquisición das nocións temporais e espaciais no neno de Educación Infantil. Dificultades dos nenos de Educación Infantil para adquirir as nocións máis abstractas de normas, valores, política etc.
3. BLOQUE 3. Desenvolvemento de experiencias educativas e materiais didácticos da área	Elementos para a programación didáctica nas Ciencias Sociais na Educación Infantil. Actividadades para a Didáctica das Ciencias Sociais en Educación Infantil. Contidos curriculares do ámbito do contorno. Selección e adecuación dos contidos do contorno no proceso evolutivo do neno/a de Educación Infantil. A metodoloxía globalizadora en Educación Infantil, a base dunha boa asimiliación e aprendizaxe polo sincretismo infantil: traballo por proxectos de Kilpatrick; Método de descubrimento; ABP (aprendizaxe baseada en problemas); Centro de Interese de Decroly etc. Recursos e materiais. Propostas editoriais e propostas dun profesor programador e non aplicador. Clasificación do material e tipos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	21.5	23.5	45

Traballo tutelado	10	15	25
Traballo tutelado	10	28	38
Seminario	5	6	11
Presentación	1	10	11
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	8	11
Exame de preguntas obxectivas	2	7	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia con apoio de material audiovisual e exemplos prácticos. É necesario aplicar unha metodoloxía que fomente a participación activa e a motivación do alumnado, só deste modo a aprendizaxe adquire un carácter significativo. O profesorado xoga aquí un papel primordial, xa que ten que dinamizar a clase, crear un clima propicio de ensinanza-aprendizaxe, resolver dúbidas e dirixir ben e coordinar, sempre desde o respecto, todas as propostas de traballo. Ser aberto ás suxestións que poidan enriquecer a materia desde a perspectiva construtivista. É por iso importante a metodoloxía a seguir, cun diálogo fluído entre educador e educando. No inicio faranse actividades introdutorias para todo o grupo-clase - Avaliación dos coñecementos previos do alumnado, así como das súas inquedanzas. - Presentación xeral da materia e a súa organización cun cronograma. - Orientacións sobre a bibliografía. Nas sesións de todo o grupo o procedemento é o seguinte: -Síntese dos temas por parte do/a profesor/a, propiciando o diálogo permanente co alumnado e resolvendo todo tipo de dúbidas. - Presentación de materiais básicos para o traballo de cada tema. -Establecemento das pautas para a preparación xeral da materia, a análise das lecturas obrigatorias (principalmente artigos), a realización de traballos breves sobre un aspecto ou artigo interesante e a exposición de traballos. -Organización e revisión das actividades individuais e grupais realizadas na aula e que serán sempre avaliadas polo docente. -Organización e revisión das exposicións dos estudantes diante da clase. Todas estas pautas teñen que servirnos para conseguir os obxectivos propostos na materia. Deben permitir unha atención individualizada, deben axudar a resolver dúbidas, a facer un seguimento do alumnado etc. Unha boa teoría susténtase nunha boa práctica, entendendo neste caso por práctica a metodoloxía que apliquemos.
Traballo tutelado	Realización de exercicios propostos: cuestionarios, mapas conceptuais, lectura de textos e exposicións de ideas principais. Elaboración de materiais cando se solicite. Participación en grupos medios. Dividida a clase en dous grupos que irán alternándose, proporase en cada sesión traballos prácticos que gardan relación co tema teórico que se está a desenvolver, polo tanto, caracterizarase por: -Traballo en profundidade dun tema (monográfico). - Ampliación e relación dos contidos tratados nas sesións maxistrais. - Lectura e comentario de textos. - Visualización e comentario de material audiovisual. -Elaboración de materiais didácticos co emprego das TIC (programas como PIPO, POTATOES), montaxes audiovisuais prácticos para a aula. - Realización de experiencias prácticas de CCSS para desenvolver na aula de infantil: elaboración de maquetas, xogos e experiencias espazo-temporais, aplicación da literatura e música na comprensión do contorno; programar unha saída didáctica... Estes traballos de aula serán revisados e puntuados.
Traballo tutelado	Elaboración en grupo de diversas propostas de traballo: Traballo por proxectos, Unidades Didácticas, Traballos de investigación. Dividíndose o gran grupo en grupos pequenos de 4-5 para a realización de traballos. Proporanse unha gran variedade de traballos a realizar, debendo o alumnado decantarse por algún. Despois procederase a titorizalos facilitando sempre a información necesaria e resolvendo dúbidas. Animando ao alumnado cando este se vexa con dificultades. -Titorización individual e en grupos reducidos. -Organización e revisión dos diferentes traballos e actividades realizados polos estudantes. -Seguimento e apoio na realización de traballos. -Entrevistas individuais para o seguimento individualizado do proceso de aprendizaxe. A titorización sempre terá un carácter aberto e flexible a todo tipo de suxestións. Tamén debe preparar para as exposicións axudando en asesoramento de como debe realizarse.

Seminario	Resolución de dúbidas e problemas e orientación sobre os conceptos, traballos de aula e traballos titorizados. Todas as cuestións relativas á materia, consultas, dúbidas, reclamacións... serán resoltas persoalmente nas horas de titoría evitando comunicacións por correo electrónico para evitar confusións. Empregarase a ferramentea Moovi como medio de entrega de traballos e comunicación co alumnado.
Presentación	Exposición de traballos en gran grupo onde se terá en conta a claridade da exposición, o material elaborado, a cohesión do grupo. É, sen dúbida, un dos aspectos máis interesantes da materia. É poñer en proba a dispoñibilidade do alumnado, a demostración de como se organizaron, como se distribuíron as tarefas, como se relacionaron e, en definitiva, é o cumio dunha tarefa complexa por varios motivos (polo propio traballo, pola colaboración, pola integración grupal...) e o principal é que todos eles deberon realizar un traballo que sexa viable a súa aplicación real e na exposición así debe reflectirse. Estas exposicións realizaranse nas sesións de gran grupo, xa que é importante que os seus compañeiros e compañeiras aprecien o traballo, en definitiva resulta ser unha "aprendizaxe entre iguais".

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Na aula ofrecerase unha dirección académica dos traballos tutelados. Tamén se realizará un seguimento da evolución dos mesmos, axudando ao alumnado a solucionar as cuestións que se lle presenten.
Seminario	No horario establecido polo docente, o alumnado terá a posibilidade de solucionar cuestións académicas ben en grupo ben de xeito individual. Estas titorías realizaranse por petición do alumnado.
Presentación	O docente levará a cabo tarefas de coordinación á hora de preparar as exposicións do alumnado na aula, co fin de obter os mellores resultados. Solucionaranse cuestións técnicas e metodolóxicas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Dossier de Prácticas Individual Comentarios de texto, participación en debates, propostas... Os resultados de aprendizaxe agardados son: - Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, as costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia -Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos acaídos	25	A1 B2 C13 D1 A3 B9 C26 D3 B12 C44 D12 D14
Traballo tutelado	Realización en grupo dunha Unidade Didáctica seleccionada. Os resultados de aprendizaxe agardados son: - Elaborar propostas didácticas en relación coa aprendizaxe do medio social na Educación Infantil -Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos acaídos	20	A2 B3 C12 D2 A4 B11 C23 D6 C24 D9 C29 D15 C30 C36 C39
Presentación	Presentación e defensa da Unidade Didáctica seleccionada: Os resultados de aprendizaxe agardados son: - Coñecer as estratexias didácticas para desenvolver as nocións espazo-temporais -Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación na aprendizaxe do medio social	5	A4 B2 C21 D2 A5 B7 C28 D3 C40 D5 C41 D9 D17 D21
Exame de preguntas de desenvolvemento	PROBA A Unha proba teórica de PREGUNTAS CURTAS sobre os conceptos básicos e contidos do temario. Os resultados de aprendizaxe agardados son: - Coñecer os fundamentos do currículo desta etapa -Coñecer as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes sobre o medio social -Coñecer as estratexias didácticas para desenvolver as nocións espazo-temporais -Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, as costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia	25	A1 B1 C1 D3 B12 C2 D7 C4 D13 C14 D19 C37 D22 C38

Exame de preguntas obxectivas	PROBA B Unha proba teórica de PREGUNTAS LONGAS sobre os conceptos básicos e contidos do temario. Os resultados de aprendizaxe agardados son: - Coñecer os fundamentos do currículo desta etapa -Coñecer as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes sobre o medio social -Coñecer as estratexias didácticas para desenvolver as nocións espazo-temporais -Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, as costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia	25	A1 B1 B12	C1 C2 C4 C14 C37 C38 D3 D7 D13 D19 D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia na primeira convocatoria (maio-xuño), o alumnado que asista regularmente a clase deberá superar unha proba teórica (tipo A e B) sobre os conceptos básicos e os contidos do temario (exame final), así como realizar os traballos de aula e tutelados propostos. En caso de non asistir e non realizar as actividades, faranse no exame final (oficial), na segunda convocatoria (xullo) ou nas convocatorias extraordinarias. As notas das actividades das clases B, e a nota da Unidade Didáctica (clases C), no caso de que se realizaron na aula, conservaranse na segunda convocatoria (xullo) e nas convocatorias extraordinarias. Quen non as teña realizado, deberá facelas para superar a materia.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico

O calendario das probas oficiais de avaliación pódese consultar na web da facultade

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado de curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado de curso ponte ou profesionais en exercicio.

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ASENJO, A, **Juegos de simulación**, Aula de Innovación Educativa, 1992
AYALA,, **Introducción a las Ciencias Sociales**, Aguilar, 1997
BAILEY, P, **Didáctica de la Geografia**, Cincel, 1985
BRAUDEL, F, **La Historia y las Ciencias Sociales**, Alianza, 1987

Bibliografía Complementaria

BENEJAM,, **Los contenidos de las Ciencias Sociales**, .Cuadernos de Pedagogía nº 168, 1978

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xeografía/O05G120V01305

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Xeografía para mestres/O05G110V01907
Coñecemento do medio natural/O05G110V01901
Historia: Historia do presente/O05G120V01203

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento/O05G120V01104

Outros comentarios

1. A ensinanza a desenvolver terá un carácter basicamente aplicado e favorecerá a actitude participativa como corresponde a unha aprendizaxe que se quere operativa nas futuras actividades profesorais dos alumnos e alumnas do grao.
2. A interactividade será unha das esixencias fundamentais na planificación e desenvolvemento das actividades tanto as

lectivas como as prácticas e aplicadas.
3. O espazo das mesmas poderá ser a aula ou calquera outro lugar que facilite a integración do alumnado na experiencia.
É necesario que o alumnado sexa constante no seu labor diario, tanto na súa asistencia ás clases como na entrega de materiais que o docente solicite. Debe procurarse traballar diariamente para evitar acumulación de tarefas.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).
O alumnado debe en todo momento valerse do seu propio esforzo, xa que só deste modo pode lograr os seus éxitos.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Matemáticas para mestres: Educación infantil				
Materia	Matemáticas para mestres: Educación infantil			
Código	O05G110V01602			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Loureiro García, Marcos			
Profesorado	Loureiro García, Marcos			
Correo-e	maloureiro@uvigo.gal			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	Esta materia está orientada a consolidar e profundizar a formación matemática básica necesaria que permita ter un coñecemento sólido dos contidos matemáticos que configuran o Currículo da Educación Infantil. Serve de base, por tanto, para comprender os procesos implícitos no seu ensino. Determinar os obxectivos e os contidos, escoller os recursos e deseñar as actividades matemáticas para a Educación Infantil. Fomenta o espírito crítico e investigador e axuda a desenvolver a capacidade de expresarse con claridade, precisión e rigor. Contribuíndo a unha mellor competencia profesional e ao seu desenvolvemento continuo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da educación infantil
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas do estudantado, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela no estudantado.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos

C33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
C34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, xeométricas e de desenvolvemento lóxico.
C35	Comprender as matemáticas como coñecemento sociocultural.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun contexto internacional
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Liderado
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Adquirir a formación matemática necesaria que permita dominar os conceptos matemáticos básicos que configuran o currículum de Educación Infantil.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B5 B6 B11	C33 C34 C35	D1 D3 D5 D6 D7 D8 D13 D15 D16 D21
2. Comprender as matemáticas como un coñecemento sociocultural e a súa utilidade.	A5	B1 B3 B5 B11	C33 C34 C35	D1 D3 D6 D7 D12 D13 D15 D19
3. Desenvolver o espírito crítico e investigador e a capacidade de expresión e comunicación en matemáticas.	A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B9 B11 B12	C33 C34 C35	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D13 D15 D16 D17 D21

4. Capacitar para consultas e traballo documental sobre o currículo e os aspectos xerais da Didáctica da Matemática.	A5	B1 B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9 B11 B12	C33 C34 C35	D1 D2 D3 D6 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D19 D20 D21
5. Desenvolver as competencias de autoformación e traballo cooperativo.	A5	B1 B2 B3 B7 B9 B10 B11 B12	C33 C34 C35	D1 D2 D3 D6 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D20 D21

Contidos

Tema	
1. A área de Matemáticas no currículo da Educación Infantil.	.
2. Coñecementos prenuméricos	2.1 Lóxica elemental. Operacións lóxicas. 2.2 Teoría intuitiva de conxuntos. Operacións con conxuntos. Propiedades. 2.3 Relacións: de equivalencia e de orde. 2.4 Correspondencias e aplicacións.
3. O número. Historia dos sistemas de numeración. Os números naturais: aspecto cardinal e ordinal. Operacións. Sistemas de numeración. Conxuntos numéricos.	3.1 Introdución e historia dos números e dos sistemas de numeración. 3.2 O conxunto dos números naturais. 3.3 Ordenación en N. Número ordinal. 3.4 Operacións con números naturais. Propiedades. 3.5 Sistemas de numeración. Teorema fundamental. 3.6 Cambio de sistema de numeración. Operacións nun sistema de numeración. 3.7 Os números enteiros. Os números racionais. Ampliación de Q. O número real.
4. O espazo. Historia da Xeometría. Conceptos fundamentais de Xeometría. Construccións xeométricas no plano. Figuras planas e corpos.	4.1 Introdución histórica da Xeometría. 4.2 Conceptos fundamentais de Xeometría. 4.3 Construccións xeométricas no plano: polígonos, triángulos, cuadriláteros, circunferencia e círculo. 4.4 Transformacións xeométricas no plano. 4.5 Construccións xeométricas no espazo: poliedros, prismas, pirámides, corpos de revolución.
5. As magnitudes e a medida. Introdución e historia. O sistema métrico decimal. Magnitude e cantidade. Medida de magnitudes. Estimación, erros.	5.1 Introdución e historia. O sistema métrico decimal. 5.2 Magnitude e cantidade. Medida de magnitudes. Unidade de medida. 5.3 Proporcionalidade directa e inversa. Magnitudes proporcionais. 5.4 Lonxitude. Amplitude. Extensión. Volume. Capacidade. Outras magnitudes. 5.5 Estimación de medida. Erros.
6. Os contidos matemáticos no currículo da Educación Infantil.	.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais

Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	15	19	34
Traballo tutelado	15	15	30
Traballo tutelado	7.5	6.5	14
Resolución de problemas de forma autónoma	0	20	20
Aprendizaxe colaborativa	5	10	15
Aprendizaxe-servizo	4	10	14
Aprendizaxe baseado en proxectos	1	5	6
Exame de preguntas obxectivas	2	6	8
Exame de preguntas obxectivas	2	6	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Introducción e presentación da materia.
Lección maxistral	Presentación e explicación dos contidos do temario. Síntese e reflexión sobre os contidos.
Traballo tutelado	Proposta do profesor de exemplos, problemas e actividades singulares que contribúan a unha mellor comprensión dos contidos de cada un dos temas. Na aula haberá comunicación e discusión das diferentes solucións aportadas.
Traballo tutelado	Os estudantes traballarán en grupos coa supervisión e dirección do profesor e farán exposición das resolucións. Poderán empregar a bibliografía e os materiais necesarios.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades, exercicios e problemas complementarios para que o alumnado traballe de forma individual e autónoma.
Aprendizaxe colaborativa	O estudantado traballará de xeito colaborativo nas actividades asignadas polo docente.
Aprendizaxe-servizo	O estudantado deberá poñer en práctica nun centro unha intervención dentro do proxecto ApS.
Aprendizaxe baseado en proxectos	O estudantado deseñará un vídeo sobre a didáctica das matemáticas en Educación Infantil co obxectivo de fomentar a creación de contidos matemáticos en galego.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Os estudantes poderán consultar co profesor as dúbidas tanto teóricas como prácticas que se lle presenten sobre a materia e sobre as actividades propostas para o traballo autónomo.
Traballo tutelado	Os estudantes poderán consultar co profesor as dúbidas tanto teóricas como prácticas que se lle presenten sobre a materia e sobre as actividades propostas para o traballo autónomo.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballo tutelado	AVALIACIÓN CONTINUA: Avaliaranse os seguintes aspectos: a) Participación na aula b) Informes e outras producións escritas ou orais c) Exposicións orais ou dixitais. d) Capacidade de traballo en equipo e) Participación no proxecto ApS Detallarase ó comezo da materia as actividades a entregar durante o cuatrimestre, o peso de cada unha dela s e as datas para entrega-exposición. Non se aceptarán traballos nin exposicións fóra de prazo.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B4 B5 B6 B11	C33 C34 C35	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D18 D20 D21
Exame de preguntas obxectivas	Exame obxectivo individual escrito de cuestións teóricas e resolución de problemas dos primeiros temas da materia (P1) No apartado valorarase: - A corrección nos razoamentos, cálculo e interpretación de resultados. - A capacidade de expresión en matemáticas e en xeral na lingua. - A capacidade para a representación e comprensión de figuras.	40				
Exame de preguntas obxectivas	Exame obxectivo individual escrito de cuestións teóricas e resolución de problemas dos últimos temas da materia. (P2) No apartado valorarase: - A corrección nos razoamentos, cálculo e interpretación de resultados. - A capacidade de expresión en matemáticas e en xeral na lingua. - A capacidade para a representación e comprensión de figuras.	40				

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante un examen ou no modo no que se estableza na guía docente).
- De non ter superada a materia na primeira edición de actas, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.
- As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.
- En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)
- Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES 1ª E 2ª EDICIÓN DE ACTAS

- Tódolos estudantes que se presenten a algunha das duas probas parciais ou que realicen algunha das entregas de exercicios enténdese que seguen a materia de forma presencial.
- Se un estudante non realiza algunha de as entregas de exercicios ou de os traballos tutelados ou non se presenta a algunha das probas, asignaráselles unha cualificación de 0 puntos nelas.
- **Requisitos mínimos para superar a materia:**

  P1: nota parcial I (sobre 10); P2: nota parcial II (sobre 10); E: nota media resolución de problemas (sobre 10)

  - P1, P2>=2,5

- (P1+P2)/2>=4
- E>=4

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA NON ASISTENTES 1ª E 2ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA

Avaliación teórica-práctica

Descrición: Realización de unha proba obxectiva con duas partes: unha de carácter teórico-práctico e outra en a que se resolverán exercicios prácticos. Nesta proba recolleranse os contidos correspondentes as sesións maxistrais e á resolución de problemas.

Cualificación: 85%.

Competencias evaluadas: CB1, CG10, CT1, CT7, CT14, CT16

Avaliación do traballo:

Descrición: Deseño de actividades tendo en conta unha ou varias competencias do Decreto do currículo de matemáticas na Educación Primaria.

Cualificación: 15%

Competencias evaluadas: CB2, CB3, CB4, CB5, CG1, CG2, CG3, CG4, CG5, CG7, CG10, CG12, CE39, CE40, CE41, CE42,

CT1, CT2, CT3, CT6, CT7, CT8, CT9, CT12, CT14, CT16, CT18, CT21, CT22

As datas oficiais de os exames poden ser consultadas en a páxina web de a facultade (https://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames/)

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

O emprego de ferramentas de IA nas actividades de avaliación desta materia deberá axustarse a un uso responsable, ético e transparente, conforme ás directrices da FETS (Normativa e formularios Facultade de Educación e Traballo Social) e á Normativa que estableza a UVigo

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Jaime Martínez Montero, Concepción Sánchez Cortés, **Desarrollo y mejora de la inteligencia matemática en educación infantil**, 3º Ed., Las Rozas Madrid : La Ley Soluciones Legales, 2023

M. Cinta Muñoz-Catalán, José Carrillo Yáñez, **Didáctica de las matemáticas para maestros de educación infantil**, Madrid : Ediciones Paraninfo, 2018

Chamorro Plaza, María del Carmen, **Didáctica de las matemáticas para educación infantil**, Madrid : Prentice Hall, 2005

Bibliografía Complementaria

Àngel Alsina, **Itinerarios didácticos para la enseñanza de las matemáticas : (3-6 años)**, Barcelona : Graó, 2022

Vargar Villegas, Elisabeth, **Lógica matemáticas y teoría de conjuntos**, Universidad Abierta para Adultos, 2019

Carlos Javier Rojas Álvarez, **Introducción a la geometría**, 2º Ed., Universidad del Norte, 2017

Marín Rodríguez, Margarita, et al., **Cuentos para aprender y enseñar matemáticas en educación infantil**, Madrid : Narcea Ediciones, 2013

Nortes Checa, A., **Matemáticas y su didáctica**, Murcia : Diego Marín, 2007

Díaz Godino, J., **Matemáticas para Maestros. En: www.ugr.es/local/jgodino/edumat-maestros**, 2004

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Para poder completar a súa formación como profesional competente en Matemáticas en Educación Infantil recoméndase cursar a materia do cuarto curso:

Didáctica das Matemáticas para a Educación Infantil. O05G110V01911

Breve descrición dos contidos:
1. Desenvolvemento psicoevolutivo dos conceptos matemáticos;
2. O ensino da matemática nos primeiros anos;
3. Obxectivos e contidos matemáticos;
3. Recursos e materiais para o ensino da matemática;
4. A actividade matemática na escola infantil. Dificultades na aprendizaxe.